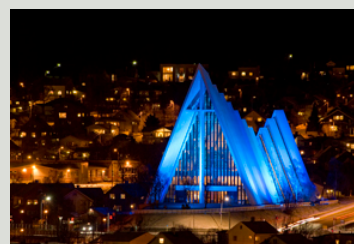

Årsberetning for 2011

diabetesforbundet

Innholdsfortegnelse

1. DIABETESGLIMT.....	4
2. OM DIABETES.....	5
3. OM VIRKSOMHETEN.....	5
3.1 DIABETESFORBUNDETS OVERORDNEDE MÅL.....	5
3.2 TI GRUNNSTEINER FOR DIABETESFORBUNDET.....	5
3.3 ORGANISASJONSOPPBYGGING.....	6
3.3.1 Landsmøtet.....	6
3.3.2 Sentralstyret.....	6
3.3.3 Medisinsk fagråd.....	7
3.3.4 Nasjonalt Diabetesforum.....	7
3.3.5 Ungdiabetes.....	7
3.3.6 Kontrollkomité.....	7
3.3.7 Faglige medarbeidere.....	7
3.3.8 Sekretariatet.....	7
3.3.9 Utvalg.....	7
3.3.10 Hederstegn.....	8
3.4 SAMARBEID OG ALLIANSER.....	9
3.4.1 Internasjonalt arbeid.....	9
3.4.2 Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO).....	10
3.4.3 Funksjonshemmedes Studieforbund (FS).....	10
3.4.4 Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL).....	11
3.4.5 Samarbeidsorganet for fysisk aktivitet (SOFA).....	11
3.4.6 Kostforum.....	11
3.4.7 ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering.....	11
3.4.8 Stiftelsen Organdonasjon.....	11
3.4.9 Innsamlingskontrollen.....	12
3.4.10 Atlas-alliansen.....	12
3.4.11 Frivillighet Norge.....	12
4 ARBEID OG TILTAK OVERFOR ULIKE MÅLGRUPPER.....	12
4.1 PERSONER MED DIABETES.....	12
4.1.1 Informasjonstiltak.....	12
4.1.2 Medlemsutvikling.....	15
4.1.3 Motivasjonsgrupper.....	15
4.1.4 Kontaktfamilieordningen.....	16
4.1.4 Personer med innvandrebakgrunn.....	16
4.2 TILLITSVALGTE OG FRIVILLIGE.....	16
4.2.1 Læring, mestring og motivasjon for tillitsvalgte.....	16
4.2.2 Tildeling av midler.....	17
4.2.3 Diabeteslotteriet 2011.....	18
4.2.4 Forbundsnytt.....	18
4.3 OFFENTLIGHETEN.....	18
4.3.1 Kommunikasjonsstrategi.....	18
4.3.2 Medieomtale.....	18
4.3.3 Verdens diabetesdag.....	19
4.4 HELSEPERSONELL.....	19
4.4.1 Skolering av helsepersonell.....	19
4.4.2 Bladet Diabetesforum.....	19
4.4.3 Forskning.....	20
4.5 INTERESSE- OG HELSEPOLITISK ARBEID.....	20
4.5.1 Høringer.....	20
4.5.2 Politisk påvirkningsarbeid overfor Stortinget.....	20
4.5.3 Nasjonal strategi for diabetesområdet 2006–2010.....	21
4.5.4 Regionale helseforetak.....	21
4.5.5 Kontaktforum for brukere av helsetjenesten.....	21

4.5.6	Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring.....	21
4.5.7	Statsbudsjettarbeid	21
4.5.8	Særfradrag	22
4.5.9	Andre politiske saker	22
4.5.10	Kvalitetssikring av blodsuktermåleutstyr	22
4.5.11	Insulinpumper og materiell.....	22
4.5.12	Diabetesregistre	22
4.5.13	Kjernejournal og journaltilgang for pasienter	23
4.6	DIABETESRELATERT INDUSTRI	23
4.6.1	Retningslinjer for samarbeid med kommersielle aktører	23
4.6.2	Samarbeidsprosjekter.....	23
5	HELSE, MILJØ OG SIKKERHET	24
6	FRAMTIDSUTSIKTER	24
	VEDLEGG 1: SAMMENSETNING AV SENTRALSTYRET, MEDISINSK FAGRÅD, NASJONALT DIABETESFORUMSTYRE OG UNGDIABETES NASJONALT	26
	VEDLEGG 2: ANTALL HENVENDELSER PÅ DIABETESLINJEN	27

1. Diabetesglimt

Verdens diabetesdag

Fokus for Verdens diabetesdag var også i 2011 på de udiagnostiserte, med stor aktivitet og mye presse. Aktiviteten over hele landet var stor både før, under og etter 14. november. I overkant av 20 bygninger landet rundt ble lyst opp i blått.

Personer med innvandrerbakgrunn

I 2011 har vi utviklet mer materiell på flere språk, som faktaark på urdu og somali, en dvd og filmer på YouTube på arabisk og tyrkisk. Diabetesforbundet fikk ekstramidler til bruk av veiledere som snakker tyrkisk og somalisk på Diabeteslinjen. Oppsøkende virksomhet og rådgivende virksomhet overfor tillitsvalgte har vært et fokus innenfor dette området.

Ikke-smittsomme sykdommer

Diabetesforbundet har i 2011 jobbet for å sette ikke-smittsomme sykdommer på agendaen gjennom den norske NCD-alliansen. I september var det et FN-toppmøte om ikke-smittsomme sykdommer, hvor også den norske NCD-alliansen var til stede.

Sosiale medier

Som en del av informasjonsarbeidet har Diabetesforbundet for alvor tatt i bruk de sosiale mediene Facebook og Twitter. Facebook retter seg i første rekke mot privatpersoner, og ved årsskiftet var det flere enn 3400 "likere" av siden. Twitter er i mindre format og retter seg i første rekke mot journalister og andre påvirkere, politikere og andre beslutningstakere. Vi hadde 750 følgere på Twitter. De sosiale mediene er gode fora til å følge med på hva som skjer, påvirke, engasjere og skape dialog.

Politisk arbeid

Diabetesforbundet har arbeidet med særfradragssaken, og spesielt i forhold til en utfasing av hele særfradragssystemet.

2011 var siste virkeår for Nasjonal strategi for diabetesområdet 2006 – 2010, og Diabetesforbundet har arbeidet for å få strategien og arbeidet videreført.

I tillegg har det vært stort fokus på samhandlingsreformen, både lokalt og nasjonalt.

Nordisk møte

Ungdiabetes i Norge var i februar vertskap for et felles møte med styrene for Ungdiabetes i de nordiske landene.

Diabetesforbundet i Norge var i juni vertskap for det nordiske møtet. Samtidig var vi vertskap for et styremøte for IDF Global, som ble holdt på samme sted til samme tid som det nordiske møtet. I den sammenheng ble det arrangert et felles møte om ikke-smittsomme sykdommer.

Nettkurs

Gjennom Funksjonshemmedes Studieforbund og Norsk Nettskole, har Diabetesforbundet og noen andre organisasjoner utviklet ulike nettkurs, og Diabetesforbundet testet ut et nettkurs for valgkomiteer.

Motivasjonsgrupper

I 2011 ble det arrangert et kurs for instruktører med 15 deltakere, og to erfaringsseminarer for allerede utdannede instruktører, hvor til sammen 30 instruktører deltok.

I 2011 ble det igangsatt et forskningsprosjekt ved Universitetet i Tromsø, som skal kartlegge den kliniske effekten av motivasjonsgruppene. Det ble også innledet et samarbeid med Universitetet i Oslo, som skal kartlegge både instruktører og deltakere i motivasjonsgruppene.

Videre fikk vi midler fra Helsedirektoratet om et pilotprosjekt, for å få motivasjonsgrupper og motivasjonsgrupper for etniske minoriteter ut i frisklivssentralene.

Diabeteskonferanse

14.–16. oktober ble det arrangert Diabeteskonferanse på Gardermoen. Konferansen var delt opp i parallelle seminarer og noe plenum. Barn/familiekontakter og Ungdiabetes hadde egne fagseminarer. Ellers var fagseminarene delt inn etter tema, og det ble skilt mellom organisasjonsfaglige og diabetesfaglige seminarer. Konferansen hadde til sammen 190 deltagere.

Rapport på aktivitet i foreningene

I januar ble det utviklet et elektronisk skjema slik at lokalforeninger og fylkeslag kunne rapportere på aktivitet foregående år. Her samler vi hva som har vært av aktivitet, for hvilke målgrupper, hvor mange osv. På denne måten kan vi synliggjøre Diabetesforbundets totale aktivitetsnivå, og det gir et godt grunnlag for beslutninger og strategiutvikling.

2. Om diabetes

Diabetes er en kronisk sykdom som skyldes mangel på insulin, eller at insulinet virker for dårlig, såkalt insulinresistens. Det finnes to hovedtyper diabetes; type 1-diabetes og type 2-diabetes. Andre typer diabetes er LADA (en langsomt debuterende type 1) og MODY (ulike typer genfeil).

Type 1-diabetes innebærer avhengighet av insulin fra første stund. Den oppstår i alle aldersgrupper, men er mest vanlig hos barn, ungdom og unge voksne. Type 2-diabetes er i utgangspunktet ikke-insulinavhengig, og kan ofte reguleres med kosthold og endring av levevaner i starten. Etter hvert vil de fleste bli avhengig av medisiner, i tablettform og/eller insulin. Type 2-diabetes rammer for det meste personer over 40 år. I de senere årene har imidlertid stadig yngre mennesker fått type 2-diabetes.

I Norge har i dag minst 375 000 personer diabetes. Av disse har rundt 25 000 type 1-diabetes, mens resten har type 2-diabetes. Rundt halvparten av dem med type 2-diabetes har ennå ikke fått diagnosen, og lever altså med diabetes uten selv å vite om det. 350 000 er i risikozonen for å utvikle type 2-diabetes, mange av dem med nedsatt glukosetoleranse (IGT).

Årlig får 6000–8000 nordmenn diabetes. Rundt 600 får diagnosen type 1-diabetes, og i 2011 fikk mer enn 350 barn under 15 år diagnosen. Norge er på topp i verden når det gjelder barnediabetes.

Ifølge tall fra Verdens Helseorganisasjon (WHO) har mer enn 300 millioner mennesker i verden i dag diabetes. Prognosene tyder på at dette tallet i løpet av de neste 20 årene vil passere en halv milliard. Fire millioner mennesker antas å dø som følge av diabetes hvert eneste år.

3. Om virksomheten

3.1 Diabetesforbundets overordnede mål

Diabetesforbundet har i 2011 videreført arbeidet i henhold til de overordnede målene:

- At personer med diabetes ikke skal få sitt liv forkortet, eller sin livskvalitet redusert på grunn av sin sykdom.
- Å stimulere til forskning, slik at vi i framtiden kan helbrede og forebygge diabetes og dens komplikasjoner.

3.2 Ti grunnsteiner for Diabetesforbundet

Landsmøtet i 2003 vedtok ti grunnsteiner for organisasjonen. Hensikten er å synliggjøre organisasjonens profil og holdning til diabetesrelaterte områder og utfordringer.

Forebygging er den beste behandling

Vi vil at færrest mulig skal få diabetes, og vi ønsker derfor å jobbe for å forebygge type 2-diabetes gjennom fysisk aktivitet, særlig blant barn og unge. Samtidig ønsker vi å forebygge at personer med diabetes skal utvikle senkomplikasjoner, men også å hjelpe dem som allerede har utviklet senkomplikasjoner. Dette er viktig for den enkelte med diabetes, og lønnsomt for samfunnet som helhet.

Diabetesepidemien må stoppes

375 000 har diabetes i Norge, 175 000 av dem har type 2-diabetes uten å vite det. Vi ønsker å finne de udiagnostiserte, og arbeide for å stoppe diabetesepidemien.

Kropp og sjel

Vi ønsker å styrke det tverrfaglige arbeidet blant helsepersonell, for å imøtekomme utfordringene personer med diabetes står overfor, både følelsesmessig og praktisk.

Mestring og motivasjon

Personer med diabetes er selv ansvarlige for sin egen diabetesomsorg, derfor er det viktig å være motivert for å mestre sin egen sykdom. Helsetjenesten har en viktig rolle i opplæring og motivasjon.

Helsemoralisme er skadelig

Siden type 2-diabetes knyttes til livsstil, kan man lett få inntrykk av at sykdommen er selvforskyldt. Ingen er skyldige i å ha fått diabetes, men alle må ta ansvar for sin egen helse.

Tilpasset helsetilbud for alle

Helsetjenesten må sørge for likeverdig og god behandling for alle, og for at alle får en individuell vurdering.

Alvor og muligheter livet ut

Det er mulig å leve godt med diabetes, men man kan også dø av sykdommen. Vi vil arbeide for å synliggjøre både mulighetene og alvorret med diabetes.

Alle har godt av å vite

Vi ønsker å øke kunnskapen om diabetes, og utviklingen innen forskning og behandling av diabetes, hos fagfolk og i offentligheten.

Samarbeid og kamp

Diabetesforbundet har valgt en samarbeidende linje for å skape en bedre diabetesomsorg. Samtidig står vi på egne bein, og kjemper dersom det er nødvendig.

Fleksibel frivillighet

Vi baserer vårt arbeid på frivillighet, og inviterer frivillige til å delta på egne premisser i organisasjonsarbeidet.

3.3 Organisasjonsoppbygging

Diabetesforbundet er en partipolitisk og religiøst uavhengig interesseorganisasjon. Diabetesforbundet ble stiftet i 1948, og hadde ved årsskiftet 40 447 medlemmer, fordelt på 19 fylkeslag og 126 aktive lokalforeninger.

Formålet er å samle alle med interesse for diabetes. Diabetesforbundet skal gjennom helsepolitisk arbeid og ved læringsvirksomhet, informasjon, rådgivning og støtte til forskning, søke å bedre de medisinske, sosiale og økonomiske vilkårene for personer med diabetes. Diabetesforbundets nasjonale administrasjon har kontorer i Østensjøveien 29, Oslo.

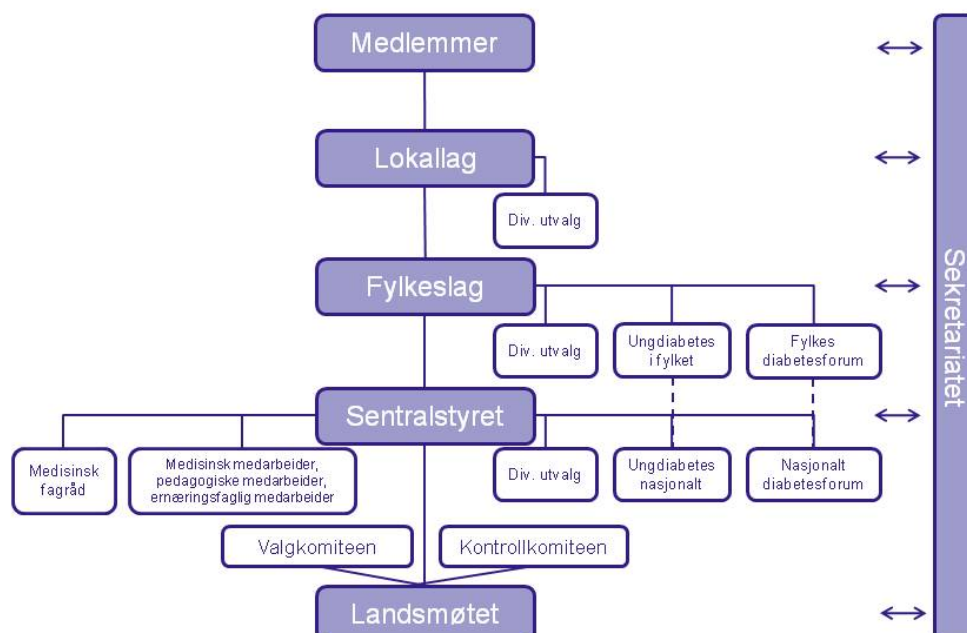
3.3.1 Landsmøtet

Landsmøtet er Diabetesforbundets høyeste myndighet. Ordinært landsmøte avholdes hvert tredje år. Det ble sist avholdt landsmøte i desember 2009.

3.3.2 Sentralstyret

Sentralstyret leder organisasjonen i landsmøteperioden, og rapporterer til landsmøtet. I 2011 ble det avholdt syv møter og behandlet 154 saker i sentralstyret.

Arbeidsutvalget består av forbundsleder, nestleder og ett styremedlem. I tillegg møter generalsekretær og assisterende generalsekretær. Se vedlegg 1 for sammensetningen i sentralstyret.

diabetesforbundet

3.3.3 Medisinsk fagråd

Medisinsk fagråd er et faglig rådgivende organ som skal avgi uttalelser i saker, men rådet kan også ta opp saker på eget initiativ. Medisinsk fagråd oppnevnes av sentralstyret. Se vedlegg 1 for sammensetningen i Medisinsk fagråd.

Medisinsk fagråd har hatt to møter og behandlet 22 saker i 2011. Noen av hovedsakene har vært: HbA1c som diagnostiseringsverktøy, "Nye kostanbefalinger for personer som har diabetes" og "Antall med diabetes i Norge – hvem bør gjøre hva for at vi til enhver tid skal ha best mulig anslag".

3.3.4 Nasjonalt Diabetesforum

Diabetesforum har et nasjonalt styre, og egne styrer underlagt fylkeslagene. Diabetesforum er et tverrfaglig forum for de ulike faggruppene av helsepersonell og personer med diabetes. Styret har i 2011 avholdt tre møter og behandlet 30 saker.

3.3.5 Ungdiabetes

Ungdiabetes har et nasjonalt styre, og egne styrer underlagt fylkeslagene. Ungdiabetes har som formål å arbeide spesielt for personer i alderen 14–30 år. I 2011 ble det avholdt fem ordinære styremøter, i tillegg til tre telefonmøter. På Ledertreningskonferansen 8.-10. april var det ekstraordinær generalforsamling med valg av ny leder. Ida T. Rystad tok over som leder etter Erlend Gjevre. Nytt styre ble valgt på Ungdomskonferansen 14.–16. oktober. Se vedlegg 1 for sammensetningen av styret i Ungdiabetes.

3.3.6 Kontrollkomité

Kontrollkomiteen påser at sentralstyret handler i samsvar med Diabetesforbundets hovedmål og vedtak truffet av landsmøtet, og at sentralstyret handler i samsvar med Diabetesforbundets vedtekter. En ny kontrollkomité ble valgt på landsmøtet i 2009, bestående av Turid Laursen, Jørn Terje Dragly og Øystein Eriksen. Forbundsledelsen og kontrollkomiteen har i 2011 hatt tre møter, samt at representanter fra komiteen var til stede på ett sentralstyremøte, lederforum og på Diabeteskonferansen 2011. Kontrollkomiteens årlige rapport sendes ut med Forbundsnytt.

3.3.7 Faglige medarbeidere

Sentralstyret har oppnevnt faglige medarbeidere innen medisin (Trond Geir Jenssen), pedagogikk (Åse Brinchmann-Hansen) og ernæring (Anne-Marie Aas).

3.3.8 Sekretariatet

Sekretariatet arbeider etter retningslinjer, program og vedtak truffet av landsmøtet og sentralstyret. Pr. 31.12.11 hadde sekretariatet 30 ansatte fordelt på 25 årsverk. Sekretariatet ledes av generalsekretær Bjørnar Allgot.

3.3.9 Utvalg

Lærings- og mestringsutvalget

Lærings- og mestringsutvalget skal være et inspirerende og rådgivende organ for Diabetesforbundet i lærings- og mestringsrelaterte spørsmål. Utvalget skal fungere som inspirator og pådriver for lærings- og mestringsvirksomhet i fylkene.

Lærings- og mestringsutvalget (LMU) består av:

- **Nina Skille:** sentralstyret
- **Åse Brinchmann-Hansen:** pedagogisk medarbeider
- **Tilla Landbakk:** diabetesforumstyret Oppland/Hedmark
- **Vidar Jansen:** sentralstyret
- **Vigdis Tangen:** sentralstyret
- **Eva Nyland:** Diabetesforbundet Hedmark
- **Bjørnar Allgot:** generalsekretær
- **Gøril Klette:** lærings- og mestrings-senter
- **Kathrine Hestø Hansen:** organisasjonskonsulent
- **Ida Trældal Rystad:** leder Ungdiabetes

Lærings- og mestringsutvalget har gjennom hele året arbeidet for at det skal satses på en grunnleggende opplæring av tillitsvalgte, og til utviklingen av et studieledernetverk. Dette ble vedtatt av sentralstyret i november 2011. Bygging av nettverk, samt utvikling av opplæringskonsept, vil skje i 2012. Utvalget har også forsøkt å skaffe en oversikt over lærings- og mestringsarbeidet som finner sted ute i organisasjonen. Målet med dette, var å opprette en idébank for lærings- og mestringsarbeid som lagene kunne benytte seg av. E-post og Forbundsnytt ble benyttet i arbeidet, som dessverre må sies å være uten resultat.

Lærings- og mestringsutvalget tok del i utviklingen av opplæringskonseptet som ble benyttet under fylkesårs møtene, og løftet frem fylkesledernes behov som tema på ledersamlingen i mai. Utvalget har også vært delaktige i utviklingen av nettkursene "Grunnkurs for tillitsvalgte" og "Veileder for valgkomiteen". Ved flere anledninger har utvalget spilt inn saker til sentralstyret og andre utvalg i forbundet, og bistått med vurderinger og innspill i utviklingen

av kurs og materiell. På oppfordring fra sentralstyret, ble lærings- og mestringsutvalget bedt om å vurdere verdien av forbundets barne- og ungdomskurs. Utvalget sendte sin anbefaling til sentralstyret.

Andre læringsverktøy utvalget har vært involvert i, er rådgivergruppas valgpakke og andre politiske "pakker" som kan bli nyttige verktøy til bruk i lagene, samt opplæringshefte om kontakt med minoriteter i lokallagene. Utvalget har også kommet med innspill i forhold til handlingsplanens brukervennlighet.

Utvalget har også utviklet retningslinjer for kommunikasjon og erfaringsutveksling mellom fylkesledere og regionskontaktene (sentralstyre/sekretariat).

Nasjonalt Barn- og familieutvalg

Det nasjonale barn- og familieutvalget skal være et inspirerende og rådgivende organ for Diabetesforbundet i barn- og familierelaterte spørsmål. Det nasjonale barn- og familieutvalget skal være en pådriver og inspirator overfor Barn- og familieutvalgene i fylkene.

Nasjonalt Barn- og familieutvalg besto i 2011 av:

- **Siri Ødegård Blom:** sentralstyret
- **Øyvind Skråmestø:** Hordaland
- **Hanne Stenberg-Nilsen:** Oslo
- **Anne-Cathrine Grav Olsen:** Møre og Romsdal
- **Olaug Elisabeth Kristensen:** Finnmark
- **Frederik Schultz:** Ungdiabetes
- **Camilla F. Øksenvåg:** sekretariatet

Utvalget har arrangert opplæring for kontaktfamilier, og en egen samling for barn- og familiekontakter under Diabeteskonferansen i oktober 2011.

Faglig forum for psykologer og psykiatere

Faglig forum har blitt et viktig samlingssted for psykologene/psykiaterne som arbeider med diabetes. Møtene er faglige påfyll, og erfaringsutvekslingen er viktig å ta med seg i det kliniske arbeidet som alle driver.

Forumet har uttrykt ønske om en sterkere og tydeligere tilknytning til Diabetesforbundets arbeidsoppgaver, og Faglig Forum ønsker å ta et initiativ til felles diskusjon med forbundet om mandat og struktur.

Forumet har i 2011 bestått av:

- **Jon Haug:** Spesialist i klinisk psykologi, Psykosomatisk Institutt, Oslo og Norsk Diabetikersenter

- **Randi Abrahamsen:** Psykologspesialist, Sørlandet Sykehus, Kristiansand,
- **Ane Wilhelmsen-Langeland:** Psykolog, Universitetet i Bergen, Institutt for samfunnsmedisinske fag, og Institutt for Psykologisk Rådgivning AS
- **Siri Hoftun:** Psykolog, St. Olavs Hospital
- **Eirin Winje:** Psykolog, Oslo Universitetssykehus Ullevål, og Norsk Diabetikersenter.
- **Ronny Mathisen:** Sjefpsykolog, Korttidsenheten for ungdom, BUPA, Nordlandssykehuset i Bodø.
- **Eline Alten:** Psykiater, Oslo Universitetssykehus, Ullevål, og Norsk Diabetikersenter.
- **Line Wisting:** Mastergrad i Psykologi og Ph.D Stipendiat, Oslo Universitetssykehus, Ullevål.
- **Kjetil Dreyer:** Sentralstyret i Diabetesforbundet.

Vi har også hatt med en representant fra Ungdiabetes.

Faglig forum for psykologer og psykiatere har i 2011 avholdt 3 møter: februar og august på Gardermoen, og i juni i Oslo sentrum.

Saker fra de ulike utvalgene diskuteres jevnlig på møtene, diverse skriftelige arbeider ift Diabetesforbundet er gjort, Regional avdeling for spiseforstyrrelser og Norsk Diabetessenter har startet et samarbeid for å få i gang forskningsprosjekt, forumet har vært evaluering/diskutert med Diabetesforbundet og ulike kliniske problemstillinger er tatt opp.

3.3.10 Hederstegn

Sentralstyret har i 2011 tildelt gullnål med diamanter til Tilla Landbakk for særlig stor innsats i Diabetesforbundet og i utviklingen av diabetesomsorgen i Norge. Tilla Landbakk er diabetessykepleier på Sykehuset Innlandet og har i en årrekke hatt tillitsverv både i fylkesstyret, diabetesforum og i sentralstyret.

3.4 Samarbeid og allianser

Diabetesforbundet er tilsluttet den internasjonale diabetesorganisasjonen (IDF), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og Funksjonshemmedes Studieforbund (FS). Forbundet er også medlem av Innsamlingskontrollen, Frivillighet Norge, Atlas-alliansen og ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering. I tillegg har vi deltatt i Kontaktforum for brukere av spesialisthelsetjenesten. Vi har også vært med i allianser som SOFA (Samarbeidsorganet for fysisk aktivitet) og Kostforum.

3.4.1 Internasjonalt arbeid

Nordisk ledermøte

Nordisk ledermøte ble avholdt i København i februar. Hovedsak for møtet var forberedelse av nordisk møte, samt utveksling av ideer og oppdatering på status for arbeidet i de ulike nordiske landene. Fra Diabetesforbundet deltok forbundsleder Sindre Børke og generalsekretær Bjørnar Allgot.

Nordisk møte

Nordisk møte ble avholdt i Asker, Norge, i perioden 2.-4. juni 2011. Representanter fra alle nordiske land deltok. Fra Norge deltok forbundsleder Sindre Børke, styremedlem Kjetil Dreyer, generalsekretær Bjørnar Allgot og assisterende generalsekretær Gro Holstad. I tillegg deltok IDF Global med president elect Sir Michael Hirst, samt IDF Europa med Chris J. Delicata. IDF Global arrangerte sitt styremøte samme tid og sted.

Temaene på konferansen var blant annet siste nytt fra hvert land og fra IDF Europa og Global, diabetes og minoritetshelse, debatt rundt lavkarbo, forebygging av type 2-diabetes, samt strategiske diskusjoner innenfor ikke-smittsomme sykdommer sammen med IDF Global. Leder av Helsedirektoratet, Bjørn Inge Larsen deltok på denne saken.

European Association for the Study of Diabetes (EASD)

EASD er en organisasjon som arbeider for å stimulere til mer og bedre diabetesforskning i Europa. EASD arrangerer årlige forskningskongresser, hvor ulike forskningsprosjekter innen diabetes framlegges og diskuteres. Årets kongress ble avholdt i Portugal 12.-16. september. Fra Diabetesforbundet deltok forbundsleder Sindre Børke. Det var ellers 127 land med til sammen 17.462 deltakere til stede. Norge stilte med totalt 128 deltakere.

International Diabetes Federation (IDF)

IDF Europa avholdt sin generalforsamling i Dubai, fredag 1. desember 2011.

IDF Global avholdt sin generalforsamling lørdag 2. desember 2011 i Dubai.

IDF Global arrangerte IDF kongress i perioden 3.-9. desember i Dubai. Her ble siste nytt innen forskning og ulike prosjekter fra hele verden presentert.

Diabetesforbundet var representert med forbundsleder Sindre Børke og assisterende generalsekretær Gro Holstad. I tillegg deltok leder av Ungdiabetes, Ida Trældal Rystad på Young Leaders Programme i Dubai 2.-9. desember 2011, i regi av IDF.

Nordisk ungdomsarbeid

Det skandinaviske ungdomssamarbeidet er formalisert mellom Norge, Sverige, Danmark og Finland. Det er utpekt en kontaktperson i hvert land, som er hovedansvarlig for kommunikasjonen mellom landene. Nordisk kontaktperson for Ungdiabetes er Frederik Schultz. Tidligere har Ungdiabetesstyrene sendt hverandre halvårsrapporter, slik at alle skal være løpende orientert om korrespondansen. Men denne ordningen valgte Ungdiabetes å gå bort fra i 2011.

25.-27. februar ble det årlige Nordiske møtet for de skandinaviske landene arrangert i Oslo. Alle landene i det skandinaviske ungdomssamarbeidet var representert: Sverige, Danmark, Finland og Norge.

Diabetes i Zambia

I 2008 startet Diabetesforbundet og The Diabetes Association of Zambia (DAZ) sitt samarbeidsprosjekt i Zambia. Prosjektet har som formål å styrke diabetesorganisasjonen i Zambia (nasjonalt og lokalt), samt lære opp helsepersonell i diabetes og diabetesbehandling. Prosjektet får støtte fra Atlas-alliansen gjennom rammebevilgninger fra Norad. Prosjektet er inne i en langtidsavtale som går til og med 2014, og vil etter all sannsynlighet forlenges med en ny langtidsavtale med Atlas og Norad fra 2014 – 2018.

I 2011 har hovedfokus vært å styrke lokalforeningene, både i form av opplæring og teknisk støtte. Tre lokalforeninger har blitt utstyrt med hver sin container som mobilt kontor. Disse containerne har med enkle midler blitt utstyrt slik at de fungerer som både møtested for personer med diabetes, og som kontor og konsultasjonsrom. Her kan pasienter møte opp for å måle blodsukker og samtale om diabetes. De lokalforeningene som i utgangspunktet har vært mest velfungerende, er blitt ytterligere støttet med teknisk utstyr, slik at de skal være i bedre stand til å imøtekomme lokale behov til personer med diabetes. Det har også vært viktig å bevisstgjøre lokalforeningene på hvordan de selv kan søke/skaffe midler, og alle

lokalforeningene har fått opplæring i fundraising.

I tillegg har det gjennom flere store screeninger blitt lagt ned mye arbeid for å kartlegge diabetesomfanget. Det nasjonale styret har reist rundt til bedrifter og vært representert på kjøpesentre og store idrettsarrangementer, for å måle folks blodsukker og drive helseopplysning. På denne måten har de nådd ut til svært mange mennesker. Samarbeidet med helsemyndighetene har vært sentralt også i 2011, og DAZ er fortsatt representert i sentrale arbeidsgrupper innen arbeidet med ikke-smittsomme og kroniske sykdommer.

I 2011 var det også valg på nytt styre under DAZ sin årlige generalforsamling i august. Leder Dr. Susan Zimba Tembo ble gjenvalgt som president, regnskapsansvarlig og flere av styremedlemmene ble også gjenvalgt. Tre nye styremedlemmer ble valgt inn.

Diabetesforbundet besøkte Zambia i august. Formålet med reisen var generell prosjektoppfølgning, samt deltakelse på DAZ sin årlige generalforsamling. Prosjektleder er assisterende generalsekretær Gro Holstad, mens bistandsrådgiver Camilla Faarlund Øksenvåg er prosjektkoordinator og har ansvaret for den daglige oppfølging av prosjektet.

Det er opprettet en ny prosjektgruppe internt i Diabetesforbundet. Denne skal diskutere viktige temaer knyttet til samarbeidsprosjektet med DAZ, og skal se på hvordan vi kan involvere våre tillitsvalgte her hjemme i arbeidet. Prosjektgruppen består av:

- **Sindre Børke** (sentralstyret)
- **Martine Hemstad Lyslid** (Ungdiabetes)
- **Sverre Ur** (Buskerud)
- **Solveig Svedjan** (Sogn og Fjordane)
- **Gro Holstad** (sekretariatet)
- **Turid Gjerde Spilling** (sekretariatet)
- **Camilla F. Øksenvåg** (sekretariatet)

Ikke-smittsomme sykdommer

Fokuset på ikke-smittsomme sykdommer, eller NCDs (Non-communicable diseases), har vært stort i 2011. Diabetesforbundet har fortsatt

samarbeidet i den norske NCD-alliansen, som består av Diabetesforbundet, Kreftforeningen, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL), og Nasjonalforeningen. Den norske NCD-alliansen har samarbeidet tett med den internasjonale NCD-alliansen, med IDF i spissen. Det største som har skjedd i 2011 var FN-toppmøtet om ikke-smittsomme sykdommer, som ble holdt i New York 19.-20. september. Dette var det første toppmøtet om spesifikke sykdommer siden et lignende toppmøte ble holdt om HIV/AIDS i 2001. Statsledere, helsemyndigheter, frivillige organisasjoner og akademier fra hele verden deltok. Møtet endte med en vedtatt erklæring om hva som skal gjøres for å forebygge og behandle diabetes, kreft, hjerte- og karsykdommer og lungesykdommer verden over.

Diabetesforbundet har gjennom den norske NCD-alliansen, vært en viktig samarbeidspartner for norske myndigheter, både før, under og etter FN-toppmøtet. Generalsekretær i Diabetesforbundet, Bjørnar Allgot, og generalsekretær i Kreftforeningen, Anne-Lise Ryel, deltok i Norges offisielle delegasjon til ministermøtet om global helse og ikke-smittsomme sykdommer. Møtet ble avholdt i Moskva i april. Den norske NCD-alliansen var også representert til FN-toppmøtet i september, v/Anne Lise Ryel i Norges offisielle delegasjon. Alliansen var også sentral i å bistå norske myndigheter i forberedelsene til forhandlingene om FN-erklæringen.

Det viktige arbeidet fortsetter i 2012. Oppfølging av erklæringen nasjonalt og globalt vil da stå sentralt.

3.4.2 Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)

FFO er en paraplyorganisasjon for medlemsorganisasjoner for personer med kronisk sykdom og funksjonshemninger. Organisasjonen har 70 medlemsorganisasjoner med totalt over 325 000 medlemmer. Det overordnede målet er samfunnsmessig likestilling og deltakelse for funksjonshemmede.

Diabetesforbundets representanter til årets kongress og representantskapsmøte har vært sentralstyremedlem Kjetil Dreyer og rådgiver Linda Markham.

3.4.3 Funksjonshemmedes Studieforbund (FS)

Funksjonshemmedes Studieforbund (FS) består av 50 medlemsorganisasjoner med til sammen rundt 316 000 medlemmer. FS har fylkesledd i de fleste av landets fylker. FS job-

ber med å legge til rette for at voksne funksjonshemmede skal få tilgang til opplæring, som bindeledd mellom medlemsorganisasjonene og forskjellige voksenopplæringsmiljøer. FS formidler statlig støtte til voksenopplæring i funksjonshemmedes organisasjoner. Diabetesforbundet er en av medlemsorganisasjonene i FS, og mottar årlig støtte basert på innmeldte studietimer.

Diabetesforbundet deltok ikke på årsmøtet, men administrasjonssekretær Marianne Todorovic deltok som Diabetesforbundets representant på et kurs i FS' regi i 2011.

3.4.4 Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL)

Diabetesforbundet og LHL har en samarbeidsavtale. Det har vært gjennomført møter mellom arbeidsutvalgene i organisasjonene, samt at et felles styremøte har vært gjennomført i 2011. Hensikten med møtene er å holde hverandre oppdatert, samt drøfte mulige samarbeidsområder og strategiske politiske satsningsområder. Administrativ ledelse har deltatt på disse møtene.

I 2011 har det vært fokus på samhandlingsreformen. Forbundslederne, samt Diabetesforbundets nestleder, har vært til stede på to felles medlemsmøter i regi av LHL og Diabetesforbundet Bergen og Harstad. Øvrige samarbeidsområder har vært felles møter med FFO og NCD-arbeid. Samarbeid mellom lokalforeningene skjer på eget initiativ, og er ikke styrt ovenfra.

3.4.5 Samarbeidsorganet for fysisk aktivitet (SOFA)

SOFA har som visjon å skape et aktivitetsvennlig samfunn. Organet arbeider for at samfunnet skal tilrettelegge for fysisk aktivitet, slik at det skal være enkelt å ta sunne valg. Organet mener at fysisk aktivitet bør være en universell rett i Norge.

Samarbeidsorganet har i dag ni medlemsorganisasjoner, med til sammen 2,5 millioner medlemskap: Nasjonalforeningen for folkehelsen, Kreftforeningen, LHL, Den Norske Turistforening, Diabetesforbundet, Norsk Fysioterapeutforbund, Norges Bedriftsidrettsforbund, Norges Idrettsforbund og Olympiske komité, og Landslaget Fysisk fostring i skolen.

Grunnet sporadisk oppmøte og forskjellige interessefelt innen fysisk aktivitet, har arbeidet i SOFA tidligere vært forholdsvis ensidig. SOFA besluttet derfor å teste ut en ny arbeidsform i 2011, der utvalget kun møtes dersom vi

har konkrete saker vi ønsker å diskutere, eller dersom en av medlemsorganisasjonene ønsker det. I 2011 har det ikke vært avholdt møter i SOFA.

Organisasjonskonsulent Kathrine Hestø Hansen har vært Diabetesforbundets representant i SOFA.

3.4.6 Kostforum

Kostforum skal arbeide for at det skal bli enklere for barn og voksne å ta sunne matvalg. Samarbeidsorganet består av Kreftforeningen, Diabetesforbundet, LHL, Astma- og allergiforbundet og Nasjonalforeningen for folkehelsen. I tillegg møter en rekke observatører fra blant annet universitet og høyskoler, opplysningskontorer og Helsedirektoratet.

Ressursknapphet i alle organisasjoner har medført at Kostforum har måttet legge ambisjonsnivået lavere i forhold til helsepolitisk arbeid. Ingen av organisasjonene kan ta på seg ledervervet, så i 2011 har dette blitt delt mellom organisasjonene. Det faglige samarbeidet har blitt opprettholdt og det har blitt avholdt tre møter i tillegg til årsmøtet. Hovedsaker i 2011 har vært:

- Høringsuttalelse til NOU 2011:4 Mat, makt og avmakt – om styrkeforholdene i verdikjeden for mat.
- Innspill til evaluering av nasjonalt råd for ernæring.
- Markedsføring av mat og drikke mot barn og unge i Norge.

Ernæringsfaglig medarbeider Anne-Marie Aas har vært Diabetesforbundets representant i Kostforum.

3.4.7 ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering

ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering er en stiftelse bestående av 27 frivillige organisasjoner som eier og fordeler overskuddet fra Extraspillet. Overskuddet går til frivillige organisasjoners prosjekter innen forebygging, rehabilitering og forskning. Forbundsleder Sindre Børke deltok på årsmøtet, mens Anita Sandnes Andresen har deltatt på andre møter i regi av ExtraStiftelsen. På årsmøtet i 2011 ble Anne Mette Liavaag valgt inn som styremedlem, med Bjørnar Allgot som vara.

3.4.8 Stiftelsen Organdonasjon

Stiftelsen Organdonasjon har som formål å bidra til å bedre tilgangen på organer for transplantasjoner. Dette vil de gjøre ved å informere

allmennheten om hva organdonasjon er, og ved å formidle hvor viktig det er at vi alle tar stilling til organdonasjon mens vi lever. Diabetesforbundet er ikke lenger medlem av Stiftelsen Organdonasjon, men fortsetter å støtte arbeidet.

3.4.9 Innsamlingskontrollen

Diabetesforbundet er medlem av Innsamlingskontrollen. Dette er innsamlingsbransjens frivillige organ for selvjustis, opprettet av humanitære organisasjoner for å tjene allmennhetens interesser. Stiftelsens formål er å ivareta allmennhetens interesser ved at innsamlinger til humanitære, kulturelle og religiøse formål, organiseres og gjennomføres på en betryggende måte, og at midlene forvaltes forsvarlig.

3.4.10 Atlas-alliansen

Atlas-alliansen er funksjonshemmedes egen bistandsstiftelse. Siden 1981 har alliansens medlemsorganisasjoner brukt egne erfaringer og kompetanse i bistandsarbeidet, for å styrke menneskerettighetene til funksjonshemmede og tuberkuloserammede. Til sammen representerer stiftelsen over 300 000 medlemmer.

Diabetesforbundet ble medlem av Atlas-alliansen i 2006. Atlas-alliansen består av fem grunnorganisasjoner (som var med på å stifte alliansen) og 12 tilknyttede organisasjoner, blant dem Diabetesforbundet. Assisterende generalsekretær Gro Holstad sitter i Atlas-alliansens styre som representant for de tilknyttede organisasjonene. Organisasjons- og bistandsrådgiver Camilla F. Øksenvåg sitter i alliansens bistandsfaglige råd. Atlas-alliansen mottar årlige rammebevilgninger fra Norad, som fordeles på de ulike medlemsorganisasjonenes bistandsprosjekter. Diabetesforbundets prosjekt i Zambia støttes av Atlas-alliansen.

3.4.11 Frivillighet Norge

Frivillighet Norge er en sammenslutning av frivillige organisasjoner i Norge, stiftet 19. september 2005. Gjennom Frivillighet Norge arbeider virksomhetene for frivillighetens rammebetingelser, og bidrar til å utvikle frivillighetspolitikken i Norge. Diabetesforbundet er én av 250 medlemsorganisasjoner. Nestleder Nina Skille har vært Diabetesforbundets representant.

4 Arbeid og tiltak overfor ulike målgrupper

4.1 Personer med diabetes

4.1.1 Informasjonstiltak

Bladet Diabetes

Diabetes kom i 2011 ut med seks utgaver, for første gang etter tidligere å ha hatt sju utgivelser årlig. Bladene hadde i gjennomsnitt 62,3 sider, så vidt mer enn året før. Annonseinntektene er omtrent de samme som året før. Tilgangen har med andre ord økt litt, siden antall utgivelser er redusert.

Bladet har tatt sikte på å bringe variert stoff, med interesse for alle aldersgrupper og alle typer diabetes. Nyheter innen forskning er vektlagt, sammen med stoff om ernæring, rettigheter og mestring av diabeteshverdagen, gjerne med fokus på enkeltmennesker. Også Diabetesforbundets arbeid følges opp.

Bladet har hatt flere faste spalter:

- Diabetesforskning v/Kåre I. Birkeland og hans forskningsgruppe ved Oslo Diabetesforskningssenter
- Matoppskrifter v/Grete Roede as
- Ernæring v/Anne-Marie Aas
- Advokaten svarer v/Roy Gunnar Johansen
- Global diabetes – v/Camilla Faarlund Øksenvåg
- Diabeteslinjen – utvalgte spørsmål/svar fra/til leserne
- Diabeteskalenderen
- Kontakter – oversikt over fylkesledere
- Smågodt med kryssord for voksne, Gjesten, klipp om diabetes og lettere stoff.

Bladet spenner vidt journalistisk. Det har brakt nyheter, artikler, reportasjer, portretter, tester, presentasjon av medisiner og omfattende stoff om ulike temaer etter behov. Blant temaene i 2011 har vært:

- Utvikling av nye medisiner
- Diabetes i sosiale medier
- Rettigheter i forbindelse med jobb
- Spiseforstyrrelser
- Skolestart
- Ramadan
- Norsk Diabetesregister for voksne
- Ikke-smittsomme sykdommer (NCDs)
- Idrett og trening
- Søtstoffer
- Førerkort

Mange enkeltpersoner er blitt portrettert, blant dem kunstneren Rolf Groven, Gunvor F. Ber-

telsen (60 år med diabetes), John Anders Aure (med nye organer), Anne Lise Ryel og Jak Jervell.

Det har vært lagt vekt på å presentere stoffet i ulike genre og ulikt omfang, alt fra smånotiser til lengre artikler. Det legges vekt på å gjøre stoffet så matnyttig og gjenkjennbart som mulig, slik at flest mulig skal kunne hente gode råd og inspirasjon fra bladet.

Stoffet redigeres av redaktør, som også skriver en del av stoffet. Fra april har Sven Grotdal vært fungerende redaktør i Erik Lies sykefravær. I løpet av året er frilansstallen utvidet betraktelig, også geografisk. Innkjøp av stoff fra frilansjournalister er helt nødvendig. Redaktør har hatt en god dialog med nettredektør, og stoff har gått begge veier, både underveis i produksjonen av bladet og etter utgivelse.

Jak Jervell fortsatte i 2011 som bladets medisinske medarbeider. Han kvalitetskontrollerer det medisinske stoffet i bladet, men bidrar også i blant med egne artikler. Marit Jakobsen har hatt layouten på bladet også i 2011. Bladet ble trykket hos Merkur-Trykk, Oslo, og ble adressert hos Adressering & Konvoluttering, Oslo.

Diabetes.no

Diabetes.no skal være en informasjonskanal både for organisasjonen og for andre som er interessert i diabetes.

Foruten å være en aktiv nyhetsformidler, både av redaksjonelt stoff og med "nytt fra forbundet", er diabetes.no en viktig kanal for informasjon om diabetes generelt, og diabetesforbundets arbeid.

I 2011 fikk diabetes.no nytt design. Dette innebar et tydeligere skille mellom redaksjonelt stoff og informasjonsformidling fra forbundet, samt et klarere skille til annonser. Under arbeidet med det nye designet, fikk også fylkeslags-sidene egne maler.

I 2011 hadde nettstedet 1 133 188 sidevisninger på diabetes.no.

De mest populære temaene på nettsidene er:

- Nyheter
- Type 1-diabetes/type 2-diabetes
- Symptomer
- Kosthold/Oppskrifter
- Diabetesrisiko
- Behandling

Nettsider for fylkeslagene

Hvis fylkeslagene skal ha egne nettsider, skal disse ligge under diabetes.no. De kan få tilgang til egne sider under diabetes.no. Her har fylkeslagene mulighet til å legge ut egne nyhetsartikler, bilder og annen informasjon. I 2011 ble malen for fylkeslagene endret, og hvert enkelt lag kan nå ha en nyhetskarusell på forsiden, egne nettannonser, samt pekere med direkte henvisning til egen profil på Facebook og Twitter. Alt som publiseres skal være i henhold til Diabetesforbundets retningslinjer for nettpublisering, som ble utarbeidet i desember 2010, revidert høsten 2011.

Elektroniske nyhetsbrev

Ved utgangen av 2011 abonnerte rundt 3200 personer på nyhetsbrev fra Diabetesforbundet.

Dialek.no

Dialek.no er et eget nettsted for barn, der det å ha diabetes skal være noe som er naturlig og gøy. På dialek.no finnes ulike aktiviteter som spill, oppgaver og tegninger. Målgruppen er barn med diabetes i alderen 6–12 år. Målet er at det skal være både lærerikt og morsomt å besøke sidene. I tillegg til spill og moro, har sidene også informasjon om diabetes som er tilpasset for barn. Det ble ikke gjort endringer på sidene i 2011.

Sosiale medier

Diabetesforbundet bruker Facebook, Twitter og YouTube. Sosiale medier må nå anses å være informasjonskanaler på lik linje med øvrige medier. For Facebook hadde vi som målsetting å få 3000 følgere for 2011, men ved årsskiftet hadde vi ca. 3400 "likere" av siden. Målsettingen for følgere på Twitter ble også nådd, der hadde vi i overkant av 750 ved utgangen av 2011.

Synergieffekten ved bruk av sosiale medier opp mot Diabetesforbundets øvrige medieka-

naler, har vært svært betydningsfull. "Reklame" på Facebook og Twitter bidro til økt trafikk på diabetes.no, samt tettere dialog med våre medlemmer og lesere forøvrig.

I tillegg til generell nyhetsformidling, har vi i 2011 også benyttet Facebook til åpne diskusjoner om aktuelle spørsmål.

Diabeteslinjen

Diabeteslinjen er en informasjonstjeneste som tilbys i tre kanaler. På telefon 815 21 948, på nett (www.diabeteslinjen.no) og på trykk i medlemsbladet Diabetes. De fleste spørsmålene besvares på telefon, mens 23 prosent besvares via nettsidene. Dette i et system som ivaretar personvernet til de som henvender seg til oss, og som er godkjent av Datatilsynet.

Antall henvendelser måles på to måter. I telefonsystemet ser man hvor mange som ringer Diabeteslinjen, og hvor mange innringere som faktisk får svar. I 2011 var det totalt 3 565 henvendelser i åpningstiden, og 80 prosent av samtaler ble besvart, mens 20 prosent ikke ble besvart. Svarprosenten er 5 prosent bedre enn året før, 9 prosent bedre enn i 2009, og betydelig bedre fra 2007 og tidligere år, da den lå på rundt 50 prosent. I august 2009 ble servicen betydelig forbedret ved at tastevalg (på både norsk og urdu) for tilbakering ble opprettet. I 2011 ble det totalt foretatt 121 tilbakering.

Den andre måten å måle antall henvendelser på Diabeteslinjen, er gjennom et registrerings-system hvor man skal registrere alle henvendelser (anonymt). I 2011 hadde Diabeteslinjen totalt 2 882 registrerte henvendelser. Av disse var 71 prosent på telefon og 23 prosent via nett. Det var 146 flere netthenvendelser i 2011 enn året før. Se vedlegg 2 for en mer utfyllende tabell over antall henvendelser på Diabeteslinjen.

Diabeteslinjen har i år utelukkende blitt besvart av veiledere i sekretariatet. Ekspertpanelet har bestått av tre leger, to kliniske ernæringsfysiologer, to psykologer, foterapeut (t.o.m. september), farmasøyt, brukere og informasjonsmedarbeidere. Fra 2009 har en driftsleder hatt det administrative ansvar for tjenesten. Diabeteslinjen får midler gjennom Statsbudsjettet og Diabetesforbundet.

Diabetesleksikon

Diabetesleksikonet www.diabetes.no/leksikon ble lansert i august 2010. Diabetesleksikonet ligger som snarvei på hovedsiden diabetes.no, slik at det er lett tilgjengelig for alle. Medisinsk medarbeider i Diabetesforbundet sto for kvalitetssikringen før lansering. Diabetesleksikonet

ble i utgangspunktet utviklet for å sikre likeens besvarelser i førstelinjen på Diabeteslinjen. Driftsleder for Diabeteslinjen er ansvarlig for oppdatering og kvalitetssikring av Diabetesleksikonet.

Kostprosjektet

Kostprosjektet startet opp arbeidet sommeren 2011. Kostholdsprosjektet er organisert i en ekspertgruppe bestående av syv fagpersoner:

- **Fedon Lindberg:** spesialist i indremedisin
- **Kari Bugge:** ernæringsfysiolog, Grete Roede
- **Trond G. Jensen:** professor/overlege
- **Jon Haug:** spesialist i klinisk psykologi
- **Tonje Mellin-Olsen:** klinisk ernæringsfysiolog
- **Kirsti Bjerkan:** klinisk ernæringsfysiolog
- **Anne-Marie Aas:** klinisk ernæringsfysiolog.

I tillegg er det opprettet en prosjektgruppe bestående av generalsekretær Bjørnar Allgot, prosjektleder Janne Sandberg, informasjonsrådgiver Margrethe Aulie og veileder på Diabeteslinjen, Gry Anita Lillejordet.

Prosjektet har til hensikt å formidle kunnskap om kosthold (primært) – kunnskap som vil gi de beste forutsetninger for egne matvalg. Dette er tenkt gjort via ny nettside, og kanskje via en applikasjon på mobil.

Ekspertgruppen og prosjektgruppen har siden etableringen møttes jevnlig. Det har vært fokus på å finne aktuelle temaer for den kunnskapen som skal formidles, i tillegg har ekspertgruppen diskutert og skrevet tekster om temaer det har vært viktig å formidle kunnskap om. Blant annet kosthold, og psykologi knyttet til dette, og fysisk aktivitet.

For å få laget en nettløsning og eventuelt applikasjon på mobil, har prosjektgruppen innhentet tilbud fra nettleverandører. Firmaet OMG ble valgt, i første omgang til å starte opp et forprosjekt (kartlegging) januar 2012. Målet er å få enten nettsiden eller applikasjonen ferdig i løpet av første halvdel av 2012.

Informasjonsmaterieell

I 2011 ble følgende gjort med informasjonsmateriellet:

Nytt materieell:

- Brosjyre: Pass på livet
- Brosjyre: Somali
- Brosjyre: Urdu
- Brosjyre: Tyrkisk
- Brosjyre: Arabisk

- Brosjyre: Hvordan komme i gang med tilbud til personer med en annen etnisk bakgrunn?
- Brosjyre + CD: Nordsamisk
- Brosjyre + CD: Sørsamisk
- Brosjyre + CD: Lulesamisk
- Brosjyre: Russisk
- Plakat: Verdens diabetesdag
- Flyer: Verdens diabetesdag

Opptrykk av eksisterende materiell:

- Alle faktaarkene er blitt revidert
- En god start – for deg som har diabetes
- Hva gjør du hvis du er ung og har fått type 1-diabetes
- Hva gjør du hvis du er ung og har fått type 2-diabetes
- Hva gjør du hvis barnet ditt har fått type 1-diabetes

4.1.2 Medlemsutvikling

Vekst og verving har vært i fokus også i 2011. Det ble lagt vekt på å forsøke å skille mer mellom vekst og verving, da dette er to separate ting som allikevel henger sammen. Det har også vært avgjørende å få frem viktigheten av grunnleggende tillitsvalgsopplæring. Det er vanskelig å få til vekst og vervearbeid dersom ikke den grunnleggende kunnskapen om organisasjonen, styringsdokumenter, tillitsvalgtrollen, forventninger, målsettinger etc. finnes.

Rutinene i arbeidet med å følge opp medlemmer som ikke betaler, er blitt ytterligere systematisert. Det har i hele 2011 vært fokus på å minske medlemslekkasjen.

Videre hadde vi som mål å nå ut til flere i Norge som har diabetes, og som burde være medlemmer hos oss. Ett av tiltakene var annonsering i bladet "Vi over 60".

Det har vært viktig i 2011 å få mer fakta om hva medlemmene mener om Diabetesforbundet og sitt medlemskap. Derfor har vi utført tre ulike spørreundersøkelser, for å kartlegge hvorvidt våre antakelser stemmer med virkeligheten.

- Helsepersonell, e-postundersøkelse for å kartlegge om de benyttet seg av informasjonsmaterialet vårt, og om de anbefaler medlemskap hos oss.
- Nye medlemmer i 2011, e-postundersøkelse for å kartlegge bakgrunn for innmelding, hvor de hørte om oss, og om de ble anbefalt medlemskapet.
- Pop-up løsning på nettsiden vår diabetes.no, for å forsøke å få tak i de som ennå ikke er medlemmer. Hvorfor er de

ikke innmeldt? Kunne de tenke seg å bli medlem?

Arbeidet med en større medlemsundersøkelse ble også igangsatt i 2011, men vil først bli gjennomført i januar 2012.

Vi vil bruke tid i 2012 på å analysere resultatene fra alle disse undersøkelsene og vurdere eventuelle endringer.

Tall for medlemsutviklingen:

Årstall	Antall medlemmer
2001	32 443
2003	35 085
2005	36 435
2006	39 113
2007	40 833
2008	41 692
2009	41 543
2010	41 312
2011	40 477

Medlemstallene for Diabetesforbundet per 31. desember i de angitte årstallene.

Per 31. desember 2011 hadde vi 40 447 aktive medlemmer. Dette var en nedgang på 865 medlemmer fra 2010, til tross for tiltak og økt fokus i organisasjonen.

Synlighetskampanje

Sentralstyret vedtok i juni at Diabetesforbundet skulle ha en synlighetskampanje fra og med 2012.

Vi har i årene 2007-2011 holdt medlemstallet omtrent på samme nivå, og vi ser derfor at vi har behov for å gjøre noe mer utover de tiltakene vi tidligere har besluttet, basert på vervestrategien.

For å nå dette målet, er det blitt tydelig for oss at Diabetesforbundet trenger å være mer synlig i Norge generelt. Tilsvarende organisasjoner benytter formåls- og saksorienterte kampanjer for å være synlige, med gode resultater. Dette vil være et nytt nivå i Diabetesforbundets verve- og synlighetsarbeid.

Forarbeidet til kampanjen startet høsten 2011, og det ble inngått samarbeid med reklamebyrået Dinamo. I tillegg ble det ansatt en kampanjeleder som begynner i januar 2012.

4.1.3 Motivasjonsgrupper

Motivasjonsgrupper er laget etter idé fra et dansk prosjekt, og er et likemannsarbeid som i hovedsak retter seg mot personer med type 2-diabetes. En instruktør/igangsetter deltar på et

helgekurs, og kan deretter starte flere grupper i årene framover. Sekretariatet bistår med utsendelser, materiell og oppfølging av instruktører. Prosjektet er finansiert over statsbudsjettet.

I februar 2011 ble det arrangert et kurs for instruktører. Kurset ble avholdt i Bergen og hadde 15 deltakere. I november avholdt vi to erfaringsseminar for allerede utdannede instruktører, hvor til sammen 30 instruktører deltok. Erfaringsseminarene ble arrangert på Inderøy og i Sarpsborg.

I 2011 er det igangsatt et forskningsprosjekt som skal kartlegge den kliniske effekten av motivasjonsgruppene. Prosjektet ledes av Universitetet i Tromsø. Det er også innledet et samarbeid med Universitetet i Oslo, som skal kartlegge både instruktører og deltakere i motivasjonsgruppene.

Videre er det inngått et pilotsamarbeid med frisklivssentralen i Gran kommune, hvor vi forsøker å knytte Diabetesforbundets motivasjonsgrupper opp mot kommunens folkehelsearbeid.

Motivasjonsgruppene begynner å få fotfeste, og vi merker en økende interesse både i og utenfor organisasjonen. Motivasjonsgruppene ble blant annet trukket frem da finansministeren skulle legge frem forslag til statsbudsjett, og har fått økte bevilgninger for det neste året.

4.1.4 Kontaktfamilieordningen

Diabetesforbundet har i flere år arrangert opplæring for kontaktfamilier. En kontaktfamilie er en familie som har hatt barn med diabetes i noen år, og som vil dele erfaringer og veilede familier som har barn med nyoppdaget diabetes. Dette er en slags likemannstjeneste, der formålet er at familier som har barn med nyoppdaget diabetes, skal få tilbud om å møte noen som har erfaring i å være en diabetesfamilie, nemlig en *kontaktfamilie*. En kontaktfamilie innehar både praktisk og følelsesmessig erfaring, og kan svare på spørsmål som gjerne dukker opp hos de nye diabetesfamiliene den første tiden etter at diagnosen er stilt. Kontaktfamiliene skal *ikke* fungere som terapeuter eller gi medisinske råd, men være veiledere som har vært igjennom utfordringene den nye familien står overfor, og som har fått litt erfaring over tid. Kontaktfamilieordningen er et samarbeid mellom Diabetesforbundet og sykehusene.

I 2011 har det nasjonale Barn- og familieutvalget lagt ned mye arbeid i å gjøre ordningen så

god som mulig. I det ligger det at det er etablert et godt samarbeid med diabetessykepleiere ved landets barneavdelinger, at opplæringen kvalitetssikres, og at alle som skal virke som kontaktfamilier må godkjennes etter endt opplæring. Dette arbeidet fortsetter i 2012, og målet er at kontaktfamilieordningen i løpet av en femårsperiode skal bli et landsdekkende tilbud.

4.1.4 Personer med innvandrerbakgrunn

Vi har i 2011 hatt flere eksternt finansierte prosjekter, i tillegg til hovedprosjektet, slik at vi har hatt forskjellige tiltak for de ulike målgrupper.

Det har blitt trykket fem faktaark om diabetes på urdu og somali, som også er tilgjengelige på våre nettsider, og vi har laget en DVD med foredrag om diabetes på tyrkisk og arabisk.

I 2011 har det vært sterkt fokus på at lokale tillitsvalgte skal komme i gang med ulike aktiviteter for målgruppen. Vi har samlet erfaringer fra fylkes- og lokallag på hvordan de har gått frem med sine tilbud, sitt samarbeid med innvandrerorganisasjoner etc. Dette har blitt viderefremidlet i forskjellige former til andre tillitsvalgte. Det har vært gitt rådgivning og veiledning direkte til tillitsvalgte, hvilket var tema på Diabeteskonferansen, og det har blitt utarbeidet et hefte om hvordan man kan få til tilbud lokalt, for personer med innvandrerbakgrunn.

På Diabeteslinjen har vi hatt en 30 prosent tyrkisk talende veileder, en 30 prosent somali talende veileder, og en 20 prosent urdu/punjabi talende veileder. Disse har deltatt på stands og lokale aktiviteter på Østlandet, i den hensikt å markedsføre linjen og nå ut med informasjon om diabetes.

Diabetesforbundet har igangsatt et prosjekt for å etablere motivasjonsgrupper for personer med innvandrerbakgrunn på frisklivssentralene. 2011 har blitt brukt til å selge inn konseptet på utvalgte frisklivssentraler.

4.2 Tillitsvalgte og frivillige

4.2.1 Læring, mestring og motivasjon for tillitsvalgte

Representanter fra sentralstyret og sekretariatet besøkte alle fylkesårsmøtene. Nytt av året var at sentralstyret la opp til en opplæring av tillitsvalgte med fokus på verv, arbeidsoppgaver og roller. Sentralstyret presenterte i tillegg aktuelle saker.

Lederforum

Lederforum ble arrangert 20.–22. mai i Bergen. Representanter fra 18 fylker deltok foruten sentralstyret, valgkomiteen og kontrollkomiteen. Frivillighet var hovedsaken, men det var også satt av tid til erfaringsutveksling og diskusjon om politisk påvirkningsarbeid, spesielt i forhold til samhandlingsreformen og det kommende lokalvalget.

Ledertreningskonferanse for ungdom

Ledertreningskonferansen for unge tillitsvalgte ble arrangert på Clarion Airport Hotel, Gardermoen. Det var 12 deltakere med på konferansen, fra syv forskjellige fylker, i tillegg til alle i det nasjonale styret. Temaer på Ledertreningskonferansen var blant annet sosiale medier, overgangen Barn- og familieutvalget til Ungdiabetes, og prosjektet Verdens Diabetesdag 2012. På Ledertreningskonferansen ble det også avholdt ekstraordinær generalforsamling med valg av ny leder.

Ungdomskonferansen

Ungdomskonferansen ble arrangert helgen 14.–16. oktober på Gardermoen, samtidig med Diabeteskonferansen. En viktig del av konferansen var generalforsamling med valg av nytt styre.

Diabeteskonferansen

Diabeteskonferansen 2011 ble arrangert 14.–16. oktober på Gardermoen. Konferansen var delt opp i parallelle seminarer og noe plenum. Barn/familiekontakter og Ungdiabetes hadde egne fagseminarer. Ellers var fagseminarene delt inn etter tema, og det ble skilt mellom organisasjonsfaglig og diabetesfaglige seminarer. Konferansen hadde til sammen 190 deltakere.

Nettkurs

Gjennom Funksjonshemmedes Studieforbund og Norsk Nettskole har Diabetesforbundet, LHL, Revmatikerforbundet, Blindeforbundet og Astma- og allergiforbundet, utviklet en rekke nettkurs til bruk i organisasjonene. I november testet Diabetesforbundet ut et fire uker langt nettkurs, "Veileder for valgkomiteer", på en liten gruppe deltakere. Diabetesforbundet

kommer til å fortsette å prøve ut nettkurs som en del av opplæringen av tillitsvalgte.

Rapport på aktivitet i foreningene

I januar ble det utviklet et elektronisk skjema, slik at lokalforeninger og fylkeslag kan rapportere på aktivitet foregående år. Her samler vi hva som har vært av aktiviteter, for hvilke målgrupper, hvor mange osv. På denne måten kan vi synliggjøre Diabetesforbundets totale aktivitetsnivå, og det gir et godt grunnlag for beslutninger og strateg utvikling.

4.2.2 Tildeling av midler

Likemannsmidler

Likemannsarbeid defineres som en organisert samhandling mellom to eller flere personer som er i samme båt. Det avsettes årlig midler i statsbudsjettet, og disse fordeles av en egen fordelingsnemnd. Diabetesforbundets lokalforeninger og fylkeslag må søke midlene via det nasjonale leddet. Det ble i 2011 søkt om kr. 2 416 350,- Vi mottok kr. 650 000,- Disse midlene ble fordelt på 28 lokalforeninger og ti fylkeslag, samt til nasjonale prosjekter.

Voksenopplæringsmidler

Voksenopplæringsmidler avsettes hvert år på statsbudsjettet, og fordeles via ulike studieforbund. Diabetesforbundet mottar midler fra Funksjonshemmedes Studieforbund etter søknad. Lokalforeninger og fylkeslag må søke via Diabetesforbundet nasjonalt. Diabetesforbundet søkte i 2011 om kr. 1 959 597,- og mottok kr. 269 000,- i støtte etter § 24 i voksenopplæringsloven – midler til særskilte målgrupper.

Landsrådet for Norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)

Midlene fra LNU skal benyttes til barne- og ungdomsarbeid på lokalplanet, og fordeles til lokalforeningene. I 2011 mottok Diabetesforbundet kr. 943 203,- Midlene ble fordelt etter en matematisk modell til lokalforeninger med minst fem medlemmer under 26 år.

Lokale aktivitetsmidler (Diabetesforbundet)

Lokalforeninger og fylkeslag kan søke om midler til tiltak i tråd med handlingsplanen. Det ble for 2011 satt av kr. 162 500,- til lokalforeningene. Det ble søkt om til sammen kr. 1 530 411,- Til fylkeslagene ble det satt av kr. 162 500,- Det ble søkt om til sammen kr. 1 889 300,- Tildelingen ble foretatt i mars 2011. Det ble i 2011 ikke avsatt midler til regionalt samarbeid.

Olav Flatlands Hjelpfond for eldre trengende diabetikere over 60 år

Olav Flatlands fond for eldre trengende diabetikere deler ut midler to ganger i året. Frist for individuelle søknader er 1. april. Frist for lokalforeninger, fylkeslag og andre lag og grupper som ønsker å iverksette tiltak eller arrangementer i nærmiljøet, er 1. oktober. I 2011 ble det til sammen tildelt kr. 100 000,- fordelt på 25 fylkes- og lokallag. Av disse er det kun rapportert for kr. 13 660,- Det ble delt ut kr. 47 000,- til individuelle søkere. Fondets egenkapital var på kr. 357 100,- pr. 31.12. 2011.

ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering

Totalt søknadsbeløp fra Diabetesforbundet var i år på 13,5 millioner kroner, fordelt på 27 søknader. 12 til forebygging, 14 til forskning og én til rehabilitering. Vi ble tildelt 5,2 millioner kroner, fordelt på ti prosjekter. 3,3 millioner kroner var til forskningsprosjekter, mens 1,9 millioner kroner er til prosjekter innen forebygging.

Av de ti prosjektene Diabetesforbundet fikk midler til, var seks av dem nye, mens fire prosjekter allerede var igangsatt. Diabetesforbundet nasjonalt fikk støtte til fire nye prosjekter:

- Motiverende fellesskap, utvikling av materiell og erfaringsseminarer for instruktører på motivasjonsgruppene
- Svangerskapsdiabetes, et hefte på fire språk
- Fri og villig, kartlegging av frivillighetsentralenes bruk av frivilligheten
- Identifikasjonskort til smarttelefoner

4.2.3 Diabeteslotteriet 2011

Diabeteslotteriet i 2011 var et rent skrapelotteri, med to Citrøen C1 1,0l SX som hovedpremier. Lotteriet hadde totalt 8700 premier til en samlet verdi av kr. 2 387 240,- Overskuddet, som uavkortet går til informasjonsarbeid, ble på kr. 3 930 974,-

Loddprisen var 25 kroner per lodd. Ved lotteritillatelsens slutt den 31.10. 2011, hadde vi solgt 252 524 lodd. Lokal- og fylkeslag hadde ved samme tidspunkt solgt 17 956 lodd, noe som ga dem kr. 224 450,- i ekstrainntekter.

4.2.4 Forbundsnytt

Forbundsnytt er en sentral informasjonskanal mellom tillitsvalgte i organisasjonen og fra sekretariatet til hele tillitsmannsapparatet. Forbundsnytt skal speile organisasjonsarbeidet og gi de tillitsvalgte kortfattet og oppdatert informasjon om hva som skjer i organisasjonen. Forbundsnytt kom i 2011 ut åtte ganger som et elektronisk nyhetsbrev, og ble sendt ut på pdf

med e-post til alle tillitsvalgte i Diabetesforbundet. Det er også tilgjengelig via diabetes.no.

Redaktør for Forbundsnytt har vært Sven Grotdal, mens Anders Dahl har tatt seg av den grafiske produksjonen.

4.3 Offentligheten

4.3.1 Kommunikasjonsstrategi

Kommunikasjonsstrategi for Diabetesforbundet ble vedtatt av sentralstyret i september 2005. Den definerer de viktigste mål, målgrupper, kanaler, budskap og satsingsområder for kommunikasjonsarbeidet.

Det er definert fire hovedmålgrupper for informasjonsvirksomheten:

- Personer med diabetes
- Fagmiljøene
- Offentligheten
- Tillitsvalgte/ansatte på alle plan

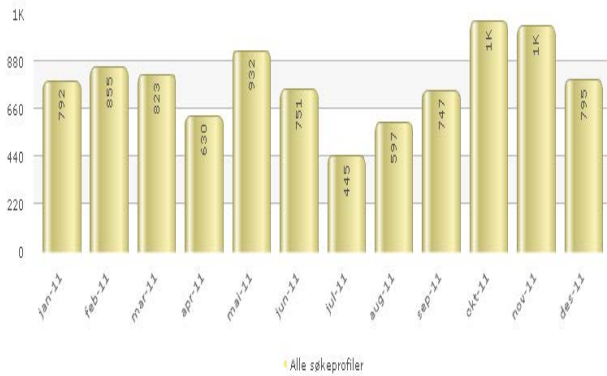
4.3.2 Medieomtale

Intermedium har levert elektronisk medieovervåking til Diabetesforbundet i 2011. De tilbyr klipp fra nettsteder, aviser, tv, radio, nyhetsbyråer og blogger. Fordelen med elektroniske presseklipp, er at flere personer får tilgang til klippene ettersom de kommer på e-post, i form av rapporter med medieklipp.

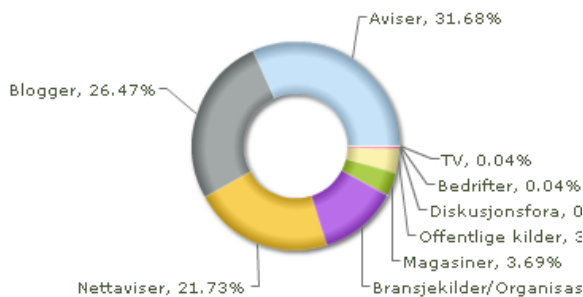
I 2011 fikk Diabetesforbundet ved alle søkeprofiler (diabetes, talspersoner, Diabetesforbundet) 9478 treff på Intermedium. Dette er en oppgang fra året før, 7678 treff i 2010. Grunnen til oppgangen er i hovedsak at det står mer om diabetes på sosiale medier, og i 2011 fikk vi 2548 omtaler på sosiale medier. Vi fikk også god pressdekning rundt Verdens diabetesdag 2011, med god dekning i flere kanaler, aviser, nettaviser, nettsteder, blogger, tv og radio, samt stor geografisk spredning. I 2011 ble Diabetesforbundet omtalt 803 ganger, og det er en oppgang fra 579 ganger i 2010.

Medietrykk i perioden

Grafen viser antall presseklipp ved søk på ordene Diabetesforbundet, diabetes og talspersonene, for eksempel Bjørnar Allgot, i løpet av 2011. Mye av presseklippene har fokus på udiagnostiserte med type 2-diabetes, helse, forskning, kosthold og overvekt.

Mediefordeling

Diagrammet viser medieomtale etter medietyper for 2011.

4.3.3 Verdens diabetesdag

Verdens diabetesdag er en viktig verdensomspennende FN-dag om diabetes, som markeres over hele verden 14. november hvert år. Temaet fra IDF for 2011 var "Opplæring og forebygging". Diabetesforbundet i Norge valgte, som i fjor, å fokusere på diabetesrisikotesten. Slagordet til Diabetesforbundet på Verdens diabetesdag 2011 var "Diabetes rammer alle: ung/gammel, fattig/rik, mann/kvinne".

IDF satte i gang en verdensomspennende kampanje om å lyse landemerker opp i blått for å markere den første FN-godkjente Verdens diabetesdag i 2007. Kampanjen har fortsatt i årene etter, og i 2011 ble i overkant av 20 bygninger belyst i Norge.

Sentralt lyste vi opp Ishavskatedralen i Tromsø, og Bait-un-Nasr moskeen på Furuset. Nytt av året var elektroniske plakater som vi viste på Oslo S, Oslo City, Arkaden og Gunerius.

Vel en måned før Verdens diabetesdag, ble det sendt ut et stort antall informasjonspakker til ulike målgrupper:

- **Apotek:** Alle de store apotekkjedene ble involvert på Verdens diabetesdag (700 stk). Apotekene er en svært viktig kanal for spredning av informasjon. Alle landets

apotek mottok en pakke med årets risikotester.

- **Fylkeslag/lokalforeninger:** Til organisasjonen ble det satt sammen større informasjonspakker. De inneholdt plakater, flyers, ballonger, buff, forslag til konkurranse, og bestillingsliste for de som ønsker å bestille ytterligere materiell.

Aktiviteten over hele landet var stor både før, under og etter 14. november.

Pressearbeidet sentralt, lokalt og regionalt, resulterte i om lag 780 medieoppslag, inkludert papiraviser, nettaviser, TV og radio.

4.4 Helsepersonell

4.4.1 Skolering av helsepersonell Diabetesforum

Styret i nasjonalt Diabetesforum har i 2011 avholdt tre møter og behandlet 30 saker.

Hovedsakene har vært:

- Gjennomføring av nasjonalt Diabetesforum 9. – 10. juni 2011
- Handlingsplan 2011 - 2013
- Samarbeid mellom nasjonalt Diabetesforumstyre og Ungdiabetes
- Samhandlingsreformen

I dagene 9. – 10. juni 2011 ble det 13. nasjonale Diabetesforum arrangert på Oslo Kongressenter, Folkets Hus, i Oslo. Over 500 deltakere var til stede, hvorav 125 leger. Årets Diabetesforum hadde som tema "Samhandling i praksis". I år var for første gang Statens legemiddelverk, Kunnskapssenteret og Helsedirektoratet med som arrangører.

I regi av Helsedirektoratet, Statens legemiddelverk og Kunnskapssenteret ble det arrangert kurs om type 2-diabetes i Ålesund 26. og 27. oktober og i Stavanger 9. november. Kurset ble arrangert i samarbeid med Diabetesforbundet. Diabetesforbundet var også involvert i programarbeidet med begge kursene.

Kurset i Ålesund var godkjent som emnekurs i allmennmedisin, 16 timer, og valgfritt kurs for indremedisin, 16 timer.

Kurset i Stavanger 9. november var godkjent som valgfritt kurs, åtte timer, for allmennmedisin og indremedisin.

Sentralstyremedlem Kjetil Dreyer fra Diabetesforbundet var til stede på kursene.

4.4.2 Bladet Diabetesforum

Bladet kom som tidligere år ut med fire utgaver. Gjennomsnittlig sidetall var 33, en markert

nedgang fra 40 i 2010. Annonsetilgangen var noenlunde stabil. Av innholdet i 2011:

Nr. 1: Teknologisk utvikling i hjelpemidler

Nr. 2: Tannhelse og Den diabetiske fot

Nr. 3: Brukerversjonen av de nasjonale behandlingsretningslinjene (trykket i sin helhet).

Nr. 4: Diabetes og etnisk bakgrunn

Fagredaktør: Stein Vaaler

Redaksjonskomité: Knut Dahl-Jørgensen, Linda Granlund, Marit Graue, Ane B. Wilhelmsen

Layout: Marit Jakobsen

Trykk: Merkur-Trykk

4.4.3 Forskning

Diabetesforbundets forskningsmidler

Fra Diabetesforbundets forskningsfond ble det i 2011 delt ut kr. 1 763 000,- til forskningsprosjekter i 2011. Sentralstyret i Diabetesforbundet er forskningsfondets styre.

Tildelingskomiteen har bestått av: Trond Geir Jenssen, Marit Bjørgaas, Lene Frost Andersen, Kåre Birkeland, Rolf Jorde (permisjon 2011), Marit Graue, Benedicte Lie, Svein Olav Kolset, Sindre Børke (forbundsleder) og Bjørnar Allgot (generalsekretær).

Det ble fra Diabetesforbundets forskningsfond delt ut kr. 192 402,- i reisestipend til helsepersonell i 2011. Tildelingskomiteen har bestått av medisinsk medarbeider i Diabetesforbundet og professor Trond Geir Jenssen, professor Kåre Birkeland, forbundsleder Sindre Børke, og generalsekretær Bjørnar Allgot.

I 2011 ble det fra forskningsfondet delt ut kr. 100 000,- i kvalitetsutviklingsmidler, som gikk til to prosjekter. Ytterligere kr. 100 000,- ble fordelt på tre pilotprosjekter. Det ble ikke delt ut noe til reisestipend for tillitsvalgte i 2011, da det ikke forelå søknader om dette.

Diabetesforbundets vitenskapelige forskningsfond hadde per 31.12.2011 en egenkapital på kr. 156 229,- Diabetesforbundets egne forskningsfond hadde per 31.12. 2011 en egenkapital på kr. 29.234 714,-

4.5 Interesse- og helsepolitisk arbeid

Det har i hele 2011 blitt arbeidet mye og systematisk overfor de ulike politiske miljøene og myndigheter. Relasjonsbygging har vært viktig, og Diabetesforbundet har prioritert nettverksbygging, gjennom møter, brev og e-post, med politiske kontakter i perioden. I perioden har det blitt arrangert møter med alt fra Stortingrepresentanter, statssekretærer i departemen-

tene, Helsedirektoratet, andre organisasjoner og representanter fra helseforetak. Arbeidet med særfradrag, oppfølging av Nasjonal strategi for diabetesområdet og oppfølging av samhandlingsreformen, er hovedsakene som har preget året.

Diabetesfaglig seminar for Stortingets helse- og omsorgskomiteé

Diabetesforbundet holdt et diabetesfaglig seminar for Stortingets helse- og omsorgskomiteé 31. januar 2010. Formålet med seminaret var å gi en innføring i diabetes og de utfordringer som er knyttet til denne sykdommen, og å gi komiteen et godt beslutningsgrunnlag behandling av diabetesrelaterte saker. Seminaret ble meget vellykket og vi fikk gode tilbakemeldinger fra komitémedlemmene.

Deltakelse på Helsekonferansen

10. og 11. mai ble Helsekonferansen 2011 arrangert. Dette er femte år på rad av helse- og omsorgsministeren, i samarbeid med Helsedirektoratet, arrangerer konferansen. Siden oppstart i 2007, har arrangementet samlet ledere, fagfolk, politikere, i tillegg til mange bruker- og yrkesgrupper, under ett og samme tak. I år var temaet for konferansen "Samhandling for bedre folkehelse", og fokuset var på iverksetting av samhandlingsreformens mål om folkehelse og forebyggende arbeid.

4.5.1 Høringer

I 2011 avga Diabetesforbundet følgende skriftlige høringer:

- Rutiner for legemiddelhåndtering i barnehage, skole og SFO – Kunnskapsdepartementet
- Forslag om ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester – Helse- og omsorgsdepartementet
- Forslag om ny folkehelselov – Helse- og omsorgsdepartementet
- Forprosjektet nasjonal kjernejournal – Helse- og omsorgsdepartementet
- Veileder til frisklivssentraler - Helsedirektoratet

4.5.2 Politisk påvirkningsarbeid overfor Stortinget

Diabetesforbundet har deltatt på følgende høringer på Stortinget:

- Muntlig høring i kommunal- og forvaltningskomiteen – kommuneproposisjonen
- Muntlig høring i helse- og omsorgskomiteen – lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og folkehelselov

- Muntlig høring i finanskomiteen – statsbudsjettet for 2012
- Muntlig høring i helse- og omsorgskomiteen – statsbudsjettet for 2012

FFO har også tatt opp saker som Diabetesforbundet har spilt inn i forkant av høringene, for eksempel særfradrag i forbindelse med statsbudsjett for 2011. Ved noen anledninger har Diabetesforbundet også utvekslet høringsnotatet med andre organisasjoner som LHL og FFO, og slik fremmet samarbeid på enkeltsaker.

Diabetesforbundet har også hatt flere møter samt e-post korrespondanse med stortingspolitikere for å drøfte ulike saker.

4.5.3 Nasjonal strategi for diabetesområdet 2006–2010

Helseminister Sylvia Brustad la 3. juli 2006 fram regjeringens nasjonale strategi for diabetesområdet 2006 – 2010. Strategien har som hovedmål:

- å møte utfordringene på diabetesområdet på en offensiv og helhetlig måte
- bedre kvalitet
- tilstrekkelig kapasitet
- likeverdig tilgjengelighet
- hensiktsmessig organisering
- bedre samhandling mellom alle ledd

Nasjonal strategi for diabetesområdet var inne i sitt siste virkeår i 2011. Hovedfokuset for Diabetesforbundets arbeid dette året har vært å få strategien videreført.

Diabetesforbundet har arbeidet på flere fronter og i ulike fora for å få dette til:

- Møte med HOD v/statssekretær Ragnhild Mathiesen
- Utstrakt korrespondanse med Helsedirektoratet
- Dialog med stortingspolitikere
- Sentralt krav i statsbudsjettprosessen
- Pressestunt

Foreløpig er det svært uklart hva som skjer med diabetesstrategien fremover. I statsbudsjettet for 2012 står det at regjeringen vil følge opp strategien på en egnet måte.

Diabetesaksjon i Nord-Norge

Prosjektet, som var i regi av sentralstyret og fylkeslagene i Nordland, Troms og Finnmark, ble avsluttet 31.12. 2009. Det har vært et ønske fra alle aktører å videreføre prosjektet i regionen, og man har i 2010 arbeidet med å få på plass nok midler til å få engasjert en person i 50 % stilling. Det har vært dialog med alle tre fylkeskommunene, hvorav kun Nordland var

villig til å bidra med midler. I tillegg var Helse Nord positiv, ved siden av Diabetesforbundet sentralt. Det ble i 2011 vedtatt at arbeidet ikke fortsetter, da det ikke var økonomisk grunnlag til å fortsette stillingen.

Man ser at det enkelte steder i regionen er arbeidet med skolering av helsepersonell etter lest fra prosjektet, videreført i regi av universitetssykehuset i Nordland

4.5.4 Regionale helseforetak

I 2011 har det vært gjennomført møter med Helse Vest, Helse Midt og Helse Nord, vedrørende diabetesutfordringene og status på diabetesarbeidet i regionen. Det har ikke vært mulig å få til møte med Helse Sør-Øst. Diabetesforbundet nasjonalt har vært representert med forbundsleder Sindre Børke eller nestleder Nina Skille, medisinsk medarbeider Trond Geir Jensen, assisterende generalsekretær Gro Holstad og rådgiver Linda Markham. I tillegg har representanter fra fylkeslag og diabetesforum vært med på alle møtene.

4.5.5 Kontaktforum for brukere av helsetjenesten

Helse og omsorgsdepartementet har opprettet et kontaktutvalg for brukere av helsetjenesten. I utvalget deltar representanter fra brukerorganisasjonene som rådgivere og påvirkere av de nasjonale og kommunale helsemyndighetene. Generalsekretær Bjørnar Allgot deltar i, og er leder av utvalget. Blant de viktigste sakene i 2011 var bestillerdokumentene til de regionale helseforetakene, lærings- og mestringssentre, samhandlingsreformen, brukermedvirkning på alle plan, og to årlige møter med helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen.

4.5.6 Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring

Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring har som oppgave å stimulere aktiviteten og kvalitetsforbedringen ved lærings- og mestringssentrene. Kompetansesenteret ligger ved Aker universitetssykehus i Oslo. Senteret har en referansegruppe som består av fagpersoner, brukere og alle regionale helseforetak. Forbundsleder Sindre Børke fra Diabetesforbundet er leder av referansegruppen.

4.5.7 Statsbudsjettarbeid

Arbeidet med statsbudsjettet for 2011 startet i desember 2010 med å sende inn Diabetesforbundets innspill til FFOs krav til budsjettet. Utover det sendte Diabetesforbundet innspill til

statsbudsjettarbeidet til alle de tre regjeringspartiene.

Høsten 2011 deltok Diabetesforbundet på to høringer på Stortinget om statsbudsjett for 2012. Se punkt 4.5.2

4.5.8 Særfradrag

Særfradragsordningen for personer med diabetes har også preget det politiske arbeidet i 2011.

Diabetesforbundet arbeidet med særfradrags-saken på mange fronter:

- I forbindelse med selvangivelsen 2010 har Diabetesforbundet utarbeidet en veileder til hvordan man skulle fylle ut krav om særfradrag på likningen.
- Sekretariatet har veiledet medlemmer som ønsket å klage på avslag.
- Diabetesforbundet har vært i møte med Skattedirektoratet, samt hatt jevnlig kontakt per brev og e-post med kontaktpersoner i direktoratet.
- I første halvdel av 2011 ble Diabetesforbundet kjent med, etter rapportering fra medlemmer, at Skattedirektoratet hadde gått bort fra den etablerte metoden for å regne ut merutgifter til kost. Denne metoden hadde Diabetesforbundet og Skattedirektoratet sammen kommet frem til. Diabetesforbundet sendte en innsigelse til Finansdepartementet hvor vi ga uttrykk for at Skattedirektoratet hadde utvist dårlig forvaltningsskikk i saken, da de hadde unnlatt å informere om dette. Vi vant frem med klagen, og Skattedirektoratet fikk en skriftlig instruks fra Finansdepartementet om å endre sin praksis.
- Diabetesforbundet har hatt flere møter med Finansdepartementet v/statssekretær Roger Schjerva høsten 2011, for å diskutere forslag til utfasingen av særfradragsordningen. Diabetesforbundet har gitt sine innspill direkte til statssekretæren. Diabetesforbundet har jobbet tett med FFO i prosessen.
- Diabetesforbundet har i 2011 hatt løpende kontakt med ulike Stortingspolitikere om særfradragssaken.
- Utfasingen av særfradragsordningen har vært en sentral sak i budsjettøringer i 2011.

4.5.9 Andre politiske saker

I løpet av 2011 har Diabetesforbundet arbeidet med flere ulike saker og satt i verk ulike tiltak for å sette fokus på diabetessaken. Diabetesforbundet har fått henvendelser fra medlemmer som har krevd tiltak fra Diabetesforbundets side, disse sakene har vært enkeltsaker som

Diabetesforbundet har forsøkt fulgt opp i offentlige organer selv, eller gjennom FFO.

Første halvdel av 2011 var preget av arbeidet med ny folkehelselov, ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, samt Helsedirektoratets veileder til frisklivssentraler.

Både lovene og nasjonal helse- og omsorgsplan er et ledd i iverksettingen av samhandlingsreformen. I dette arbeidet har Diabetesforbundet vært i dialog med FFO og representanter fra Helse- og omsorgsdepartementet. For å kunne styrke egen organisasjon lokalt, ble det laget en samhandlingspakke til tillitsvalgte.

Høsten 2011 var det kommune- og fylkestingsvalg. Diabetesforbundet mobiliserte til lokalt engasjement, blant annet ved å sende ut en Valgkamppakke til alle lokallag.

Diabetesforbundet ble på tampen av 2011 invitert inn i en arbeidsgruppe nedsatt av Helsedirektoratet, som skulle gå igjennom blåreseptforskriftens § 5 og 6. Arbeidsgruppens arbeid fortsetter i 2012.

4.5.10 Kvalitetssikring av blodsukkermålestyr

Alt blodsukkermålingsutstyr gjennomgår en kvalitetskontroll før det kan kjøpes med refusjon. Kontrollene utføres ved NOKLUS i Bergen. Diabetesforbundet har deltatt i fagrådet for kvalitetssikring av blodsukkermålingsutstyr, ved generalsekretær Bjørnar Allgot.

4.5.11 Insulinpumper og materiell

Helseforetakenes innkjøpssentral AS (HINAS) forhandlet i 2004 fram kontrakter om levering av insulinpumper og forbruksmateriell. Ny anbudsrunde ble forberedt i 2007, og Diabetesforbundet deltok i dette arbeidet. Nå er tredje runde i gang, og Diabetesforbundet deltar med tidligere sentralstyrerepresentant Hilde Næbb. Erfaringene fra 2009 er varierte, og ny anbudsrunde er planlagt i 2012. Vel 4000 personer bruker insulinpumpe i Norge.

4.5.12 Diabetesregistre

Diabetesforbundet har en plass i styret, forbundsleder Sindre Børke, for Barnediabetesregistret. Diabetesforbundets barn- og familieutvalg, Siri Ødegård Blom, har deltatt i og holdt innlegg i, registrets nasjonale møte, hvor både leger, diabetessykepleiere og klinisk ernæringsfysiologer fra barneavdelingene deltok.

Voksenregisteret er lagt til Noklus Diabetes. Diabetesforbundet har bidratt med rekrutteringen til voksenregisteret gjennom bladet Diabetes, og utsendinger til noen medlemsgrupper. Diabetesforbundet har videre drevet politisk påvirkningsarbeid når det gjelder pålagt samtykkeerklæring.

4.5.13 Kjernejournal og journaltilgang for pasienter

Diabetesforbundet har vært representert ved tidligere sentralstyremedlem Turid Laursen i en gruppe som har sett på innhold i nasjonal kjernejournal. Kjernejournalen har som formål å gi behandlende helsepersonell tilgang til noen kjerneopplysninger om pasienter, uavhengig av tid og sted, der behandling må iverksettes. Referansegruppens arbeid vil fortsette videre i 2012, parallelt med utrulling av prosjektet Nasjonal kjernejournal.

4.6 Diabetesrelatert industri

4.6.1 Retningslinjer for samarbeid med kommersielle aktører

Diabetesforbundet ønsker å ha et bredest mulig samarbeid, og har ingen preferanser i valg mellom samarbeidspartnere. Alle firmaer skal få like muligheter til å være med på forbundets nasjonale prosjekter. Diabetesforbundet mottar ikke støtte fra industrien uten at midlene er knyttet til spesielle samarbeidsprosjekter. Samarbeidet mellom forbundet og kommersielle aktører er basert på åpenhet, og all kontakt er åpen. Det vises til reviderte retningslinjer for samarbeid med kommersielle aktører.

I 2011 hadde vi sommerlunsj i juni, og julelunsj i november, for industrien. I tillegg har vi hatt produktoppdatering i flere fellesmøter med flere firmaer, samt separate møter med firmaer som har ønsket å snakke med, og informere oss.

4.6.2 Samarbeidsprosjekter

I 2011 var diabetesrelatert industri representert på følgende nasjonale tiltak/arrangementer:

Tiltak/arrangement	Samarbeidsform	Inntekt 2011	Ant. per arrangement
Ledertreningskonferanse for ungdom	utstiller	kr. 3 500,-	1 stk
Diabetes Startmagasinet	annonser	kr. 86 000,-	
Diabetes	annonser	kr. 1 592 585,-	
Diabetesforum	annonser	kr. 415 380,-	
Diabetesforbundets internetsider	annonser	kr. 231 000,-	
Forbundsnytt	annonser	kr. 21 000,-	
Diabeteskonferansen 2011	utstiller	kr. 63 000,-	7 stk
Verdens diabetesdag 2011	sponsor	kr. 100 000,-	5 stk

For apotekene hadde vi separate møter, med spesielt fokus på Verdens diabetesdag og samtrykk av informasjonsmateriell. Resultatet ble at Diabetesforbundet bidro til Vitus apoteks og Boots apoteks oppdaterte informasjon om diabetes, både i brosjyrer og informasjonskort til bruk i apotekene. Diabetesforbundets logo ble også trykket i brosjyrene. For vårt samarbeid med Apotek 1, har fokuset vært møter med henblikk på gjennomføringen av et konsept for 2012 de har kalt "Til det beste for diabetespasienten". Dette innebærer blant annet obligatorisk opplæring av ansatte, om hva type 1- og type 2-diabetes er, og hvordan de skal kunne hjelpe disse pasientgruppene best mulig.

Alle tre apotekkjedene har etablert aktiviteter i sitt årshjul, i forbindelse med Verdens diabetesdag.

5 Helse, miljø og sikkerhet

Diabetesforbundet har per 31.12. 2011, 30 ansatte fordelt på 25 årsverk, hvorav seks menn og 24 kvinner.

I sentralstyret var det ved årsskiftet ti medlemmer; fire menn og seks kvinner.

Det totale sykefraværet har vært:

Langtidsfravær	6,9 %
Korttidsfravær	2,5 %
Fravær pga. barns sykdom	0,8 %
Totalt	10,2 %

Det arbeides kontinuerlig med å bedre arbeidsmiljøet både fysisk og sosialt. Samarbeidet med de ansattes tillitsvalgte er godt og strukturert. Diabetesforbundet er en Inkluderende Arbeidslivsbedrift (IA).

Forbundets policy er at det skal råde full likestilling mellom kvinner og menn. Av forbundets 30 ansatte er seks menn. Forbundets lønns- og ansettelsespolitikk likestiller kvinner og menn, og det er etter styrets oppfatning ikke behov for å planlegge eller iverksette tiltak når det gjelder likestilling eller forskjellbehandling i bedriften.

Diabetesforbundets virksomhet fører ikke til forurensning av det ytre miljø.

6 Framtidsutsikter

I 2011 vedtok Stortinget ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, ny folkehelse- og nasjonal helse- og omsorgsplan. Disse trer i kraft fra 2012, og skaper nye rammer for diabetesomsorgen i Norge. Til gjengjeld er det ikke kommet noen oppfølging av Diabetesstrategien som gjaldt fra 2006 til 2011.

Diabetesforbundet møter altså et samfunn der det signaliseres politisk satsing på folkehelsearbeid, men samtidig oppstår det en risiko for at diabetes får enda mindre oppmerksomhet enn før. De nye lovene og planene, med mer fokus på kommunenes deltakelse og ansvar, gir imidlertid store muligheter for videre satsing på Diabetesforbundets frivillige innsats. utfordringen ligger i å få aksept for dette hos kommunene, samt å finne enda bedre samarbeidsarenaer enn tidligere.

Vi opplever at spesialisthelsetjenesten overlater diabetesomsorgen til kommunene og fastlegene, uten å vente på at disse får tid til å

heve sin kompetanse og kapasitet på området. Vi står overfor en utfordring som ikke burde vært der: Å få regionale helseforetak og Helseforetakene til å innse at de skal være hovedansvarlige for alle med type 1-diabetes, og at de fortsatt skal ha spesialisttilbud til mange med type 2-diabetes. Diabetestilbudet skal ikke trappes ned i spesialisthelsetjenesten.

I hele 2011 har kostholdsdiskusjoner fått stor plass i mediebildet. Sunt kosthold er en utfordring for alle, og meget viktig for helsa for de som har diabetes. Diabetesforbundet arbeider med å tilrettelegge kostholdsinformasjon for personer med diabetes på en måte som gjør den lett tilgjengelig og lett forståelig. Det vi lager vil selvsagt også kunne brukes av andre enn de som har diabetes, og vi bør søke å nå bredt ut med dette i nye fora.

Diabetesforbundet har landsmøte i 2012. Sentralstyret har lagt opp til en grundig diskusjon både før og under landsmøtet, om de grunnleggende standpunktene og strategiene for forbundet. Kartlegging så langt viser at forbundet betraktes som meget seriøs, ansvarlig og kompetent. Spesielt er det troverdigheten i informasjonsarbeidet og pådriverrollen overfor myndighetene som trekkes fram. De store endringene i informasjonssamfunnet utgjør kanskje den aller største utfordringen for Diabetesforbundet, som ønsker å bli enda bedre til å ivareta medlemmenes og samfunnets interesser i kampen mot diabetes.

Kostholdsdebatten har bidratt til at diabetes er et kjent ord i dag. Diabetesforbundet er også kjent, men få oppfatter vår betydning for den enkelte og for samfunnet. Derfor har Sentralstyret satset på en bredt anlagt synlighetskampanje i 2012, der det er mulig for lokallag og fylkeslag å fylle på med egne utspill og tiltak. Hovedbudskapet er:

"Det er farlig å ikke vite at du har diabetes".

Sentralstyret er av den oppfatning at årsregnskapet for 2011 gir et riktig bilde av resultat og stilling pr. 31.12.2011. Sentralstyret er av den oppfatning at det er grunnlag for fortsatt drift.

Diabetesforbundet takker alle sine samarbeidspartnere for et godt og nyttig samarbeid i 2011 til beste for alle personer som har diabetes i Norge.

Oslø, 1/3-12

Sted, dato

Sindre Børke

Sindre Børke

Nina Skille

Nina Skille

Kjetil Dreyer

Kjetil Dreyer

Nina Bruun Hansen

Nina Bruun Hansen

Ronni Reitan

Ronni Reitan

Mari Liavaag Hølm

Mari Liavaag Hølm

Vigdís Tangen

Vigdís Tangen

Vedlegg 1: Sammensetning av sentralstyret, medisinsk fagråd, nasjonalt diabetesforumstyre og ungdomdiabetes nasjonalt

Sentralstyret	Medisinsk fagråd:	Nasjonalt diabetesforum (fram til 9. juni):	Nasjonalt diabetesforum (fra 9. juni):	Ungdiabetes
<p><u>Forbundsleder:</u> Sindre Børke</p> <p><u>Nestleder:</u> Nina Skille</p> <p><u>Styremedlemmer:</u> Kjetil Dreyer Mari Liavaag Holm Ronni Reitan Nina Bruun Hansen Vigdis Tangen</p> <p><u>Vararepresentanter:</u> Sonja Håland Vidar Jansen Siri Ødegaard Blom</p> <p><u>Medisinsk medarbeider:</u> Trond Geir Jenssen</p> <p><u>Pedagogisk medarbeider:</u> Åse Brinchmann-Hansen</p> <p><u>Ernæringsfaglig medarbeider:</u> Anne-Marie Aas</p> <p><u>Arbeidsutvalget:</u> Sindre Børke Nina Skille Kjetil Dreyer Nina Bruun Hansen (vara) Vigdis Tangen (vara)</p> <p><u>Repr. fra sekretariatet:</u> Bjørnar Allgot Gro Holstad</p>	<p><u>Leder:</u> Kåre Birkeland</p> <p><u>Styremedlemmer:</u> Kristian F. Hanssen Jon Haug Hans-Jacob Bangstad Geir Joner Kjersti Skjold Rønningen Dag Fosmark Trond Geir Jenssen Pål Rasmus Njølstad Anne-Marie Aas Tor Claudi Kristian Midthjell Tore Julsrud Berg Anne Karen Jenum John Cooper Knut Dahl-Jørgensen Marit Graue Solveig Coucheron Eirin Winje Ragnar Joakimsen Akhtar Hussain Ole Strand Jøran Hjelmseth Kirsti Bjerkan Åse Brinchmann-Hansen Sindre Børke (sentralstyrets representant)</p> <p><u>Repr. fra sekretariatet:</u> Bjørnar Allgot Liv Nordby</p>	<p>Fram til 9. juni</p> <p><u>Leder:</u> Knut Dahl-Jørgensen</p> <p><u>Styremedlemmer:</u> Tilla Landbakk Harriet Selle Tore Julsrud Berg Ole Strand Normund Svoen Grete R. Knudsen Eirin Winje Ingrid Løvold Mostad Liv Hauge trakk seg i aug Mona Boysen tok over vervet Tonje Horntvedt Svendsen Sonja Håland Grethe Berge Else Brit Fuglestad (brukerrepresentant)</p> <p><u>Varamedlemmer:</u> Johan Stensson Svein Skeie Brit R. Sørø Aasa Løvfall Nicholas Carr Lise Walberg Björg Martinsen Britt Wenche Berg Jan-Robert Aalstad</p> <p><u>Møterett:</u> Trond Geir Jenssen Anne Mette Liavaag</p> <p><u>Repr. fra sentralstyret:</u> Nina Bruun Hansen Vigdis Tangen (vara)</p> <p><u>Repr. fra sekretariatet:</u> Gro Holstad Liv Nordby</p>	<p>Fra 9. juni</p> <p><u>Leder:</u> Knut Dahl-Jørgensen</p> <p><u>Styremedlemmer:</u> Tilla Landbakk Harriet Selle Tor Claudi Ole Strand Normund Svoen Karianne Fjeld Løvaas Eirin Winje Siren Nymo Mona Boysen Tonje Horntvedt Svendsen Sonja Håland Grethe Berge Else Brit Fuglestad (brukerrepresentant)</p> <p><u>Varamedlemmer:</u> Bente Kilhovd Peter Kubon Kari Saxegaard Aasa Løvfall Ronny Mathisen Lise Walberg Inger Johanne K. Isdal Magne Johansen Christina Stokvik Holmen Britt Wenche Berg Jan-Robert Aalstad</p> <p><u>Møterett:</u> Trond Geir Jenssen Sindre Børke</p> <p><u>Repr. fra sentralstyret:</u> Nina Bruun Hansen Vigdis Tangen (vara)</p> <p><u>Repr. fra sekretariatet:</u> Gro Holstad Liv Nordby</p>	<p>Fram til 15. oktober:</p> <p><u>Leder:</u> Erlend Gjevre (til 9.april) Ida T. Rystad (fra 9.april)</p> <p><u>Styremedlemmer:</u> May-Britt Stene Synnøve Giil Folkedal Katrine Jensen Martine H. Lyslid Frederik Schultz</p> <p><u>Vara:</u> Victor Pran</p> <p><u>Repr. fra sentralstyret:</u> Sonja Håland</p> <p><u>Repr. fra sekretariatet:</u> Janne Sandberg</p> <hr/> <p>Fra 9. april:</p> <p><u>Leder:</u> Ida T. Rystad</p> <p><u>Styremedlemmer:</u> Victor Pran Synnøve Giil Folkedal Katrine Jensen Martine Hemstad Lyslid Frederik Schultz</p> <p><u>Vara:</u> Ida Mari Løberg</p> <p><u>Repr. fra sentralstyret:</u> Sonja Håland</p> <p><u>Repr. fra sekretariatet:</u> Janne Sandberg</p>

Vedlegg 2: Antall henvendelser på Diabeteslinjen

	Totalt hele 2011 ¹		2010	2009
	Antall	%		
Antall anrop via Teletopia	3 797		3 876 stk	3 836 stk
Antall anrop når stengt	232		229 stk	341 stk
Reelt antall anrop	3 565		3 647 stk	3 495 stk
Antall besvarte telefoner	2 866	80 %	75 %	71 %
Antall ubesvarte telefoner	699	20 %	25 %	29 %
Ant. registrerte nett/telefon på diabeteslinjen adm.:	2 882		2 792 stk	2 746 stk
Antall besvarte reg. telefoner	2 231	77 %	82 %	82 %
Antall besvarte reg. nett	651	23 %	18 %	18 %
Antall reg. Kvinner	1 777	62 %	63 %	62 %
Antall reg. Menn	1 088	38 %	36 %	38 %
Antall reg. medlemmer	1 497	52 %	55 %	56 %
Antall ikke-/ ikke spurt - medlemmer	1 385	48 %	45 %	44 %
Besvart av 1. linjen	2 341	81 %	82 %	85 %
Besvart av 2. linjen	541	19 %	18 %	15 %
Antall reg. tilbakering ²	121		184 stk	86 stk

¹ Diabeteslinjen var stengt 28.1 pga. DL-samling, tekniske problemer 15.2, kurs 16.3, påske 16.-25. april, 17. mai, "Himmelsprett" 2. juni, Diabetesforum 9.+10. juni, 2. pinsedag 13. juni, sommerstengt 1.-31. juli(128 ringt når stengt). Fagseminar 8.9 og sykdom16.9 + 2.12 kl 12-15. Jul 24.-31. desember.

² Tastevalget tilbakering (1 for norsk/2 for urdu) ble mulig f.o.m. august 2009.